

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος τέταρτος

Συνδρομή ἰτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἰσχύουσιν—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

7 Αὐγούστου 1877

ΠΑΝΟΜΟΙΟΥΤΗΤΗΝ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ
ΚΑΝΑΡΙ

Κανάρης

ΔΗΜΩΔΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Συνέλιμα 181 ἀρ. 481.

Δ'

Τὸ δὲ δεύτερον προπὸν τῆς ψυχῆς ἔπεται ἀμέσως εἰς τὸ πρῶτον καὶ συνδέεται ἀναποσπαστως μετ' αὐτοῦ. Τὸ προσὸν τοῦτο εἶναι ἡ ταυτότης.—Ἐν μέσῳ τῶν ἀναριθμητῶν μεταμορφώσεων τοῦ ὁργανισμοῦ, ἡ ἐν αὐτῷ ψυχὴ οὐ μόνον εἶναι μία καὶ ἀδιαιρέτος, ἀλλὰ διακρίνεται οὐσιωδῶς ἡ αὐτή. Ἄν καὶ ὑπομένοντα προϋόντος τοῦ χρόνου ποικίλας τροποποιήσεις καὶ ἐκ τῆς ἰδίας πείρας καὶ ἐκ τῶν μεταβολῶν τοῦ ὁργανισμοῦ, οὐχ ἥττον ἔχει τὴν συνειδήσιν ὅτι εἶναι πάντοτε ἡ αὐτὴ ἥτις ἦτο ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἡ συνειδήσις αὕτη λέγεται συνειδήσις τῆς προσωπικῆς ταυτότητος.

Ἀναρίθμητοι εἶναι τῶν αἰ ἐν τῷ ὁργανισμῷ μεταβολαί. Διατηρεῖται πάντοτε ὁ τύπος τοῦ ὁργανισμοῦ, καὶ εἶδομεν ὅτι ὁ τύπος οὗτος εἶναι ἡ μόνη αὐτοῦ ἐνότης, ἀλλ' ἡ ὕλη αὐτοῦ εἶναι εἰς ἀδιάκοπον κίνησιν καὶ μεταβολήν. Αἱ φυσικαὶ ἐπιστῆμαι, ἐφαρμοζόμεναι εἰς τὴν μελέτην τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ἀποδεικνύουσιν ὅτι μετὰ τινα χρόνον οὐδὲν μόνον τῆς ὕλης ἦτις διατυπύεται ἐν αὐτῷ διακρίνεται, ἀλλὰ νέα ὕλη ἀντικαθίσταται εἰς τὴν πρώτην, καὶ τοιοῦτοτρόπως δι' ἐξελεύσεως καὶ εἰσελεύσεως μορίων ἡ ὕλη τοῦ ἡμετέρου σώματος περιοδικῶς ἀνανεοῦται. Αἱ φυσικαὶ ἐπιστῆμαι, αἵτινες στρέφονται μόνον περὶ τὴν ὕλην, θρυμασίως διαφωτίζουν τὴν ἐπιστήμην τοῦ πνεύματος, ἐὰν τὰ θετικὰ αὐτῶν ἐξαχόμενα παραβληθῶσι πρὸς τὰ ἐξαχόμενα τῆς ἐσωτερικῆς παρατηρήσεως, ἥτις μόνη καταδεικνύει ἡμῖν τὰ φαινόμενα τοῦ πνεύματος. Οὕτως, ἐν ᾧ ἡ περιοδικὴ ἀνανέωσις τῆς ὁργανικῆς ὕλης εἶναι ἐπιστημονικὴ ἀλήθεια ἀποδεδειγμένη καὶ ἀνκνίρρητος, οὐχ ἥττον ἀ-

ναμφισβήτητος ἀλήθεια εἶναι, ὅτι κατὰ τὴν περιοδικὴν ταύτην ἀνανέωσιν διαρκῆς εἶναι ἡ ταυτότης τῆς ψυχῆς, καὶ ἡ δευτέρα αὕτη ἀλήθεια πλὴγίως ἐπιβεβαιοῦται δι' ἀνταποδείξεως ὑπὸ τῆς πρώτης, καὶ ἐξ ἀμφοτέρων συμπεραίνομεν ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι οὐ μόνον ἄλλης ἀλλ' ἐνκνίτης φύσεως πρὸς τὴν τοῦ σώματος, διότι ἔχει ἀντίθετα προσόντα.

Τὴν διαρκῆ ταυτότητα τῆς ψυχῆς γινώσκομεν ἐξ ἰδίας συνειδήσεως ἀμέσως, ἀλλ' ἐπιβεβαιοῦται ἐτι μᾶλλον αὐτὴν καὶ ἐγγυᾶται τὸ ἰδιαίτερον ψυχικὸν φαινόμενον τῆς μνήμης καὶ ἀναμνήσεως. Ἐὰν ἀναλύσωμεν προσεκτικῶς τὸ φαινόμενον τοῦτο, εὐρίσκομεν ὅτι δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἄνευ τῆς ταυτότητος. Ὅτε ἐνθυμούμεθα αὐθόρμητως τὴν ἐν τῷ παρελθόντι δεινὰ ἢ δεινὰ αἰσθησιν ἢ κατὰστασιν τῆς ψυχῆς ἡμῶν, ἡ ὅτε προσπαθοῦμεν ν' ἀνακαλέσωμεν αὐτάς, ἐπαναλαμβάνεται ἐν τῷ πνεύματι τὸ παρελθόν, καὶ μὲν ἀμυδρότερον, ἀλλὰ μετὰ τῆς θεσιότητος ὅτι τὸ παρελθόν τοῦτο ὑπῆρξεν ἐν ἡμῖν, καὶ τοῦτο ὑποθέτει ἐξ ἀνάγκης ὅτι εἴμεθα οἱ αὐτοὶ καὶ τὴν καὶ κατὰ τὸ παρελθόν τὸ ὅποιον ἀνανεοῦται, ἄλλως, ἐὰν ἕτερον κέντρον εἶχεν ἀντικατασταθῇ εἰς τὸ πρῶτον, οὔτε ἐπιστροφή τοῦ παρελθόντος θὰ ἦτο ἡ μνήμη, οὔτε ἀνάκλησις αὐτοῦ ἡ ἀνάμνησις. Ἐὰν δὲ σκεφθῶμεν ὅτι ἡ μνήμη εἶναι ἀπαράιτητος πρὸς πᾶσαν νοητικὴν ἐργασίαν, διότι τὸ παρὸν γίνεται ἀμέσως παρελθόν, καὶ ἄνευ τῆς συνενώσεως καὶ συνδιαμονῆς καὶ συνανανέσεως τῶν διαδοχικῶν ἐννοιῶν καὶ αἰσθημάτων οὐδεμία παραβολή, οὐδεμία κρίσις, οὐδεὶς συλλογισμὸς, οὐδεμία ἐν γένει νοητικὴ ἐργασία εἶναι δυνατὴ, θέλομεν ἀναγνωρίσει ὅτι ἡ ταυτότης, ἐν ᾗ καὶ δι' ἧς ἡ μνήμη, εἶναι τρόπον τινὰ ἡ κρίσις δι' ἧς ἐμφανίζεται ὁλος ὁ κόσμος τοῦ πνευματικοῦ ἡμῶν βίου.

Ἐὰν λοιπὸν ἡ ψυχὴ εἶναι ἕτερόν τι τοῦ ὁργανισμοῦ ἕνεκα τῆς ἐν αὐτῇ ἐνότητος, ἐτι μᾶλλον διακρίνεται αὐτοῦ ἕνεκα τῆς ἐν αὐτῇ ταυτότητος. Ἢ ταυτότης εἶναι παράτασις τῆς ἐνότητος, καὶ καθ' ὅσον ἡ ἐνότης παρατείνεται κατὰ τοσοῦτον διακρίνεται τῆς ἐν τῷ ὁργανισμῷ πολλότητος. Ἐν τοῖς φυτοῖς ὁ ὁργανισμὸς ἀλλοιοῦται ἀκαταπαύτως, καὶ πάντα ἐν αὐτοῖς ἀλλοιοῦνται, οὐδὲν δὲ εὐρίσκομεν ἐν αὐτοῖς διαμένον τὸ αὐτὸ, διότι καὶ αὕτη ἡ ἐνότης τοῦ ὁρ-

γανικού τύπου τροπολογείται κατὰ τὰς μεταβολὰς τῆς ὀργανικῆς ὕλης. Ὀλίγαι εἶναι κατὰ τὴν ὀργανικὴν χημείαν αἱ ὑλικαὶ οὐσίαι αἰτινες συνδυάζονται εἰσέρχονται εἰς τοὺς ποικίλους ὀργανισμοὺς καὶ ἐξέρχονται ἐξ αὐτῶν καὶ εἰς ἄλλους μεταβάλλονται, ἀλλ' οἱ συνδυασμοὶ οὗτοι εἶναι ἀναρίθμητοι. Ἐν τοῖς ἐμφύτοις ὅμως ἐν μέσῳ ἐκάστου τῶν συνδυασμῶν τούτων ὑπάρχει ἐνιαῖόν τι κέντρον διαμείνον πάντοτε τὸ αὐτὸ, τὸ ὁποῖον οὔτε ἐξέρχεται οὔτε εἰσέρχεται, οὔτε οὐσιωδῶς μεταβάλλεται, καὶ ἔχει πάντοτε συνείδησιν τῆς ἰδίας ἐνότητος καὶ ταυτότητος, διότι οὐδεμία ἀμφισβόλησις ὅτι καὶ ἡ ψυχὴ τῶν ζώων, καθὼς ἔχει ἐνότητα, ἔχει καὶ ταυτότητα, ἐπειδὴ καὶ αὐτὰ ἐνθυμοῦνται, καὶ παραβάλλουσι πρὸς ἀλλήλας τὰς αἰσθήσεις των, καὶ κρίνουσι μεταξὺ αὐτῶν, ὥστε καὶ παρ' αὐτοῖς ὑπάρχει ἡ αὐτὴ συνέχεια κατὰ τὸν πνευματικὸν βίον ἥτις καὶ παρ' ἡμῶν.

Ἄλλ' ἡδύνατό τις νὰ εἴπῃ ὅτι τὸ ψυχικὸν κέντρον καὶ αὐτὸ ἀλλοιοῦται κατὰ τὰς ἀλλοιώσεις τοῦ ὀργανισμοῦ, κατὰ τὰς ἀσθενείας τοῦ σώματος, κατὰ τὴν ἐπιβροχὴν τῶν ἐκτὸς, κατὰ τὰς ἐντὸς αὐτοῦ μεταβολὰς, κατὰ τὴν ἡλικίαν, κατὰ τὰς περιπετείας τοῦ βίου κλ., ὥστε πολλάκις λέγομεν ὅ δεινὰ δὲν εἶναι πλέον ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος. Τοῦτο εἶναι ἀναντιρρήτον. Ἐὰν ἡ ψυχὴ δὲν ἡλλοιοῦτο, δὲν θὰ ἐγένετο ἀνάπτυσις, πρόοδος, τελειοποίησις. Ἄλλ' ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν ἀλλοιώσεων τῆς ψυχῆς καὶ τῶν τοῦ σώματος εἶναι, ὅτι ἡ μὲν ψυχὴ ἀλλοιούμενη κατὰ τὰ ποικίλα φαινόμενα τῆς ζωῆς της μένει οὐσιωδῶς ἡ αὐτὴ, καὶ ἔχει πάντοτε συνείδησιν τῆς ἰδίας ταυτότητος, καὶ δι' αὐτῆς μάλιστα τῆς ταυτότητος ἀναγνωρίζει καὶ τὰς ἀλλοιώσεις ὅσας ὑπομένει, τὸ δὲ σῶμα ὅλως μεταβάλλεται καὶ κατὰ τὴν ὕλην καὶ κατὰ τὸν τύπον, διότι καὶ οὗτος ἀνεπαίσθητος, ἀλλ' ἀδιακώπως μεταβάλλεται, ὥστε ὁ σωματικὸς ὀργανισμὸς οὐδὲ μίαν στιγμὴν μένει ὁ αὐτὸς, ἐν ᾧ ἡ ἐν αὐτῷ ψυχὴ οὐδὲ μίαν στιγμὴν παύει τοῦ νὰ ᾔνῃ ἡ αὐτὴ, ὅσῳ καὶ ἂν μεταβάλλεται. Πῶς δὲ γίνονται αἱ μεταβολαὶ αὗται τῆς ψυχῆς; ὁλομέν ἴδαι ἀπ' οὗ συμπληρώσωμεν τὴν ἐκθεσιν τῶν πρώτων αὐτῆς προσόντων. Ἄλλ' ἐν τούτοις παρατηροῦμεν ὅτι αἱ μεταβολαὶ αὗται δὲν ἀντιστοιχοῦσι πάντοτε πρὸς τὰς μεταβολὰς τοῦ σώματος, δὲν ἀναλογοῦσι πάντοτε πρὸς αὐτάς. Καὶ ἐνταῦθα ἐπίσης αἱ σχολαὶ τῶν ὑλιστῶν ἐπειράθησαν νὰ ἐξηγήσωσι τὰ ἐντὸς διὰ τῶν ἐκτὸς, τὴν ἐνέργειαν τῆς ψυχῆς διὰ τῆς ἐνεργείας τῆς ἐγκεφαλικῆς ὕλης, διὰ τοῦ ὅγκου τῆς ὕλης ταύτης, διὰ τῶν ἐξωτερικῶν μορφῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τινος μερικῆς ἢ φαινομένης ὁμοιότητος καὶ ἀναλογίας ἐστηρίχθησαν ἕνα συμπέρασμα ὅτι ἡ ψυχὴ ταυτίζεται μετὰ τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ ὅτι ἡ νόησις εἶναι ἐκκρίσις τοῦ ἐγ-

κεφάλου. Ἀλλὰ παρατηρητέον ὅτι νὰ μὲν ἡ ψυχὴ ἀναπτύσσεται καὶ κραταιοῦται ἀναλόγως πρὸς τὴν ἀνάπτυσιν καὶ κραταίωσιν τοῦ σώματος, καὶ ἐξασθενεῖ ἀναλόγως πρὸς τὴν παρακμὴν του, ἀλλ' ἡ ἀντιστοιχία αὕτη δὲν εἶναι οὔτε διηγετική οὔτε κατ' ἀνάγκην, διότι ἡ μεγίστη ἀνάπτυσις τῆς νοήσεως ἄρχεται κατὰ τὴν ἡλικίαν καὶ ἔν τῷ σῶμα δὲν ἀναπτύσσεται πλέον, ἀλλὰ τείνει πρὸς τὴν παρακμὴν του, καὶ ἐνίοτε καὶ ὅσον τὸ σῶμα ἐξασθενεῖ, κατὰ τοσοῦτον ὁ νοῦς ἐνισχύεται, καὶ οὐχὶ σπανίως ἐκλάμπει ζωηρότερον καὶ ἢν στιγμὴν τὸ σῶμα φθίνει καὶ διαλύεται. Ὑπάρχουσι σώματα καὶ ὅλα ἔρρηθμα καὶ καλὰ, ἐν οἷς ἐδρεύει νοῦς φανερὸς καὶ μηδανιδὴς, ὅστις δὲν ἐπηρεάζεται ὑπὸ τῆς τελειότητος τοῦ σώματος, ἀλλ' ἀντίκειται πρὸς αὐτὴν, καὶ τὸ ἀνάπαλιν, ὥρεια ψυχὴ ἐνοικεῖ ἐνίοτε ἐν σώματι ἀτελεστάτῳ. Ἐὰν δὲ εἴπωσιν ὅτι ἡ νόησις δὲν τελεῖται ἐν ὅλῳ τῷ σώματι, ἀλλ' ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ, ἀπαντῶμεν ὅτι ὁ νοῦς ἐνίοτε διαταράσσεται καὶ νοσεῖ θανατηφόρως, ἐν ᾧ οὐδὲ ἡ ἐλαχίστη ἀλλοίωσις παρατηρεῖται ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ, καὶ τὸ ἀνάπαλιν, αἱ κινδυνωδέστεραι πληγαὶ τοῦ ἐγκεφάλου δὲν καταστρέφουσι τὴν ψυχὴν, καὶ ἐὰν ἐνίοτε παρεμποδίζουσι τινὰς τῶν ἐνεργειῶν αὐτῆς, οὗτοι ἔχουσιν ἀνάγκην ὑλικῶν ὀργάνων, δὲν ἀναιροῦσι τὴν ἐν αὐτῇ συνείδησιν τῆς ἰδίας ταυτότητος. Ἐὰν δὲ ἰσχυρισθῶσιν ὅτι ἡ νόησις ἀντιστοιχεῖ πάντοτε πρὸς τὸν ὅγκον τῆς ἐγκεφαλικῆς ὕλης, καὶ αἱ διαφοροὶ νοητικαὶ καὶ ἡθικαὶ δυνάμεις πρὸς τὰς ἐξογκώσεις αὐτῆς, δυνάμεθα ν' ἀπαντήσωμεν ἀδιστακτικῶς ὅτι οὐδὲ τοῦτο ἀληθεύει πάντοτε καὶ πανταχοῦ, καὶ ὅτι ἡ φρενολογία, ἥτις ἐπὶ τῆς κρανιοσκοπείας ἐστηρίχθη, κατεστάχθη ἤδη ἀμετακλήτως εἰς τὰς ψευδεῖς ἐπιστήμας. Αἱ δὲ ἐκ τῆς τροφῆς ἐπιγινόμεναι ἐν τῷ σώματι μεταβολαὶ δύνανται νὰ ἐπηρεάσωσιν ἐπὶ τῆς νοήσεως, ἀλλ' ἐν γένει ἡ εἰς ἐνίσχυσιν τοῦ πνεύματος ἀρμοδιωτέραν δίκαια δὲν εἶναι ἡ ἐνίσχυσίς τοῦ σώματος, ἀλλ' ἡ ὑποτάσσουσά αὐτὸ εἰς τὴν ψυχὴν, ἥτις ἐν τῇ ἀνωτάτῃ χώρᾳ τῶν ἐνεργειῶν τῆς δὲν βοηθεῖται ὑπ' αὐτοῦ, ἀλλὰ μάλλον παρενοχλεῖται καὶ ἐμποδίζεται. Τὸ σῶμα ἔχει τι μέτρον ὃ δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ· τίς ὥρισε ποτὲ ἢ δύναται νὰ ὀρίσῃ τὸ μέτρον τῆς ψυχῆς; τί ἄλλο ἀποδεικνύουσι πάντα τὰ ἀναντιρρήτα ταῦτα γεγονότα, εἰς ὃ καὶ ἄλλα οὐκ ὀλίγα ἡδύνατο νὰ προστεθῶσιν, ἢ ὅτι ἡ νομιζομένη ἀναλογία μετὰ τῶν διαφορῶν καὶ ἀλλοιώσεων τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ τῶν τῆς ψυχῆς, ἂν καὶ ὑπάρχει κατὰ τινὰ, δὲν ὑπάρχει ὅμως καὶ ὅλα, δὲν ὑπάρχει ἐξ ἀνάγκης, δὲν εἶναι δηλαδὴ σταθερὰ καὶ γενικὴ καὶ ἀναγκαία, ὃ ἐστὶ δὲν εἶναι νόμος τῆς φύσεως; Ἀλλὰ καὶ σταθερὰ καὶ γενικὴ καὶ ἀναγκαία ἀντιστοιχία ἐὰν ὑπῆρχε μετὰ τῶν ὅλων ἐν τῷ σώματι φαινομένων καὶ τῶν ἐν τῇ

ψυχῇ, ἡ ἀντιστοιχία δὲν ἀποδεικνύει ταυτότητα φύσεως τῶν δύο τούτων στοιχείων, ἀλλ' οὐδὲν ἕτερον ἢ συμφώνησιν καὶ ἀμοιβαίαν ἀνάγκην.

Δυνάμεθα λοιπὸν ἐκ τούτων νὰ συμπεράνωμεν ὅτι καὶ τὸ προσὸν τῆς ταυτότητος εἶναι βέβαιον, ὥς τὸ τῆς ἐνότητος, ὅτι τὸ δεύτερον τοῦτο προσὸν εἶναι ἀχώριστον τοῦ πρώτου, εἶναι συνέχεια τοῦ πρώτου, εἶναι αὐτὸ τὸ πρῶτον παρατεινόμενον ἐν χρόνῳ, καὶ ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι μία καὶ ταυτοῦσιος. Τὰ προσόντα ταῦτα ἀποδεικνύονται μὲ τὴν αὐτὴν ἐνέργειαν τῶν γεωμετρικῶν ἀληθειῶν, διότι καὶ ἡ γεωμετρία ἔχει ὡς πρώτην ἰδέαν τὸ σημεῖον, ἐνιαῖον καὶ ἀδιαίρετον, οὐ μέρος οὐδὲν, ὅπερ κινούμενον (ῥυθιζόμενον), παράγει τὴν γραμμὴν, μῆκος ἀπ.λατὲς, καὶ ἐξ αὐτῆς ἡ ἐπιφάνεια καὶ τὸ στερεόν· πάντα δὲ ταῦτα εἶναι ἀκτανώτητα κατὰ τὴν ἰδέαν τῆς ὕλης καὶ ἀσυμβίβαστα πρὸς αὐτὴν, διότι ἡ ὕλη πάντοτε ἔχει μέρη, καὶ οὐδέποτε μῆκος ἄνευ πλάτους καὶ βάθους, καὶ οὐδὲν ἥττον αἱ ἐννοιαὶ αὗται εἶναι αἱ βάσεις τῆς σφαιρικότητος καὶ βελαιοτήτος τῶν ἐπιστημῶν.—Ἀλλ' ἐὰν ἡ ψυχὴ εἶναι μία καὶ ταυτοῦσιος, ἔχει ἄρα ἰδίαν ἐνέργειαν, ἢ ἡ ἐνέργεια αὐτῆς ἐξαρκεῖται ἐκ τῆς ἐνεργείας τοῦ σώματος;

Ἡ παλαιὰ συνέχισις.

II. ΒΕΛΑΤΑΣ.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΑΤΩ ΔΟΥΝΑΒΕΩΣ

ὑπὸ ὑγεινῆς ἐποψῆς.

Ἰδιὸν τι τῶν κατὰ καιροὺς γενομένων πολέμων κατὰ τὸν Κάτω Δούναβιν εἶναι αἱ προσβάλλουσαι ἀσθενεῖαι τὸν κατὰ τὰς χώρας ἐκείνας δρῶντα στρατὸν καὶ ἰδίως τὸν κατερχόμενον ἐκ βορειοτέρων μερῶν· συνήθως αἱ ἀσθενεῖαι αὗται εἶχον πολὺ μεγαλειτέραν ἐπιβροχὴν ἐπὶ τῆς ἐκβάσεως τῆς ἐκστρατείας ἢ τὰ ἀποτελέσματα μεγάλης τινος μάχης. Ἐπὶ πολὺν χρόνον ἡ ὑγεινὴ κατὰστασις τοῦ Κάτω Δούναβος ἐθεωρεῖτο ὡς ἀναπόφευκτος συνέπεια τῶν νόμων τῆς φύσεως καὶ ἐπομένως πᾶς στρατὸς δρῶν κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην ἐπέπρωτο νὰ ὑποκύπτῃ εἰς τὰς φθοροποιὰς συνεπείας τῆς κατὰστάσεως ταύτης, χωρὶς ἐλπίδα ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τῶν ἐπικειμένων κινδύνων. Ἐπὶ τούτῳ, ἡ ἐπιστήμη ἐπελήφθη τῆς ἐξετάσεως τῶν αἰτίων τῆς κατὰστάσεως ταύτης καὶ μετὰ διαφορὰς πειραματικὰς ἐρεῦνας, κατάρθωσε νὰ μεταβάλῃ κατὰ μέγα μέρος τὰ ἀποτελέσματα τοῦ κακοήθους χαρακτῆρος τῶν ἐνδημικῶν νόσων.

Τὴν σήμερον εἶναι ἀποδεδειγμένον, ὅτι κανόνες ὑγεινῆς ἐφαρμοζόμενοι εἰς πᾶσαν εἰδικὴν περίπτωσιν δύνανται νὰ τροποποιήσωσιν ἐπιφελῶς μiasματικὴν τινὰ κατὰστασιν. Ἀλλὰ διὰ νὰ ἀποφύγῃ τις ἢ τοῦλάχιστον διὰ νὰ μετριάσῃ τοῦ κατὰ τόπους κινδύνους, ἀπαιτεῖται νὰ ἐρευνήσῃ προηγουμένως τὰ αἷτια, ἐξ ὧν προκύπτουσιν οἱ κίνδυνοι οὗτοι.

Ὑπάρχουσι κυρίως τέσσαρα αἷτια ἐπηρεάζοντα οὐσιωδῶς τὴν ὑγεινὴν κατὰστασιν δρῶντος στρατοῦ κατὰ τὸν Κάτω Δούναβιν ἐν Ῥουμανίᾳ ἢ ἐν Βουλγαρίᾳ, καὶ ταῦτα εἰσὶ τὰ ἐξῆς· ἡ φύσις τοῦ ἐδάφους, τὸ πόσιμον ὕδωρ, ἡ ἐν τῷ τόπῳ συνήθης τροφή, καὶ ἡ θερμοκρασία.

Πρὸς Ἀρκτον τὰ Καρπάθια ὄρη, πρὸς Μεσημβρίαν δὲ Αἴμος ἢ τὰ κοινῶς καλούμενα Βαλκάνια ἔχουσι τὰς κορυφὰς αὐτῶν κατὰ τὸ πλεῖστον τοῦ ἔτους κεκαλυμμένας ὑπὸ χιόνων ἀφθόνων· αὗται ἀναλυόμεναι θαμνηδὸν, προϊόντος τοῦ ἔαρος, αὐξάνουσι κατ' ὑπερβολὴν τὸν ὅγκον τῶν ὑδάτων τῶν διαφόρων ρυάκων καὶ ποταμῶν· ἅπαντες οὗτοι οἱ ποταμοὶ, μικροὶ τε καὶ μεγάλοι, ἀπολήγουσιν εἰς τὸν Δούναβιν παρασύροντες μεγάλην ποσότητα ἄμμου καὶ ἄφθονον ἱλὸν, ἅτινα κατὰ μέγα μέρος ἀποτίθενται εἰς τὰς πέριξ πεδιάδας κατὰ τὰς ἐπιγενομένας πλημμύρας. Ὡς ἐκ τούτου ἐν Βουλγαρίᾳ ὡς καὶ ἐν Ῥουμανίᾳ γίνεται τακτικὴ κατ' ἔτος ἐπιχωμάτωσις, οὐχὶ σύμπυκνος, διατηροῦσα κατὰ τὸ πλεῖστον τοῦ ἔτους μεγάλην ὑγρασίαν, ἥτις ἀκολούθως ἐλαττοῦται, ἕνεκα τοῦ ὑπερβολικοῦ καύσωνος, αὐξανούσης πολλὰκις τῆς θερμοκρασίας μέχρι 40 βαθμῶν Ῥωμύρου.

Πληθὺς ρυάκων ἔχοντων ἀφθονίαν ὕδατος κατὰ τὸ ἔαρ, ἀποξηραίνονται ἐντελῶς κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θέρους.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔαρος, ἐν μηνὶ Μαρτίῳ, αἱ συνεχεῖς βροχαὶ καὶ ἀκολούθως κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ θέρους ἡ διάλυσις τῶν χιόνων ἐπὶ τῶν ὄρεων, αὐξάνουσι τὸν ὅγκον τῶν ὑδάτων ὅλων τῶν ποταμῶν, ἐξ οὗ ἐπέρχονται πλημμύραι κατὰκλύζουσιν τὰς χαμηλοτέρας πεδιάδας. Ὅταν ἀκολούθως ὁ Δούναβις ἐπανέρχεται εἰς τὴν καίτην του, σχηματίζονται εἰς τὰς παροχθίους πεδιάδας ἐκτεταμένα ἔλη πλήρη σκελετῶν ἰχθύων καὶ διαφόρων εἰδῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν ἐν κατὰστάσει ἀποσυνθέσεως. Ἐπὶ τοῦ τοιαύτου προσθέτου καὶ ὑγροῦ ἐδάφους βλαστάνουσι μετὰ ζωηρότητος διάφορα φυτὰ, τὰ ὁποῖα ταχέως καταπίπτουσι μαραινόμενα ἕνεκα τῆς ὑπερμέτρου θερμοκρασίας. Ὁ ὅγκος οὗτος τῶν ἐπισωρευομένων διαφόρων ὀργανικῶν ὑλῶν ὑπόκειται εἰς ἀποσύνθεσιν καὶ συνεπῶς εἰς δηλητηριώδη ζύμωσιν.

Ὡς προείρηται, τὸ ἔδαφος κεκαλυμμένον ὑπὸ τῶν ὑδάτων κατὰ τὸ ἔαρ καὶ ἀποξηραίνόμενον ἐν καιρῷ θέρους, διασχίζεται καὶ ἀναδίδει μiasματικὰ σχηματιζόμενα ἐν αὐτῷ συνάμα δὲ καὶ αὐτὰ τὰ ὕδατα περιέχουσιν οὐσίας μiasματικὰς.

Ἐξ ὅλων τούτων ἀνὰ πᾶν ἔαρ καὶ ἀνὰ πᾶν φθινόπωρον ἐπιπολάζουσι διαλείποντες καὶ τυφοειδεῖς πυρετοί, ἐκ δὲ τῆς κακῆς ποιότητος τοῦ πόσιμου ὕδατος ἀναπτύσσονται διάρρηξις καὶ δυσεντερία.

Ἡ ἐν ταῖς χώραις ἐκείναις συνήθως τροφή εἶναι ἐπίσης αἰτία ἀσθενειῶν εἰς τοὺς νεοερχομένους, οἵτινες δὲν εἶναι ἐξοικειωμένοι μετὰ τροφῆς αἰσθάνονται καθόσον ἡ ἐπικρατέστερα τροφή εἶναι ὁ ἀραβόσιτος, ὅτε μὲν ὑπὸ τὴν μορφὴν τῆς γνωστῆς μακαλίγκας, ὅτε δὲ ὑπὸ τὴν μορφὴν τῆς καλουμένης μπομπούτας· καὶ ὡς γνωστὸν ὁ ἀραβόσιτος, ὡς ἐκ τῶν συστατικῶν αὐτοῦ, ἀποτελεῖ τροφήν λίαν δύσπεπτον καὶ οὐχὶ ὁρεπτικὴν.

Οἱ κάτοικοι τῆς ἄρκτου ἀρέσκονται καθ' ὅσον περβολῇ εἰς τοὺς κερπούς τῆς χώρας, ἐκ τῆς κατὰ φύσιν δὲ προσέρχονται γαστρικαὶ προσβολαὶ προδιαθέτουσαι εἰς τὴν ἀσθένειαν, ἥτις λαμβάνει ἐπίτασιν καὶ διὰ τῆς μεγάλης χρήσεως τῶν ἐντοπίων οἶνων, οἵτινες περιέχουσι πολὺ τὸ δξύ.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω μεγάλην ἐπιβροχὴν ἐξακολουθεῖ ἐπὶ τῆς ὑγείας τὸ εὐμετάβλητον τῆς θερμοκρασίας. Συμβαίνει πολλάκις κατὰ μὲν Μάρτιον νὰ σημειῖται τὸ θερμόμετρον Ῥεωμέτρου 20 βαθμοὺς ὑπὲρ τὸ 0, κατὰ δὲ Ἀπρίλιον νὰ εὐρίσκειται τὸ ἑδάρφος κακαλυμμένον ὑπὸ χιόνος. Διαρκούντος τοῦ θέρους πολλάκις αἱ νύκτες εἶναι ψυχρόταται μετὰ προσηγηθεῖσαν ἡμέραν θερμοτάτην.

Συχνάκις ἡ καταπίπτουσα δρόσος περὶ τὸ ἐξημέρωμα παρομοιάζει βροχὴν. Ἀφ' ἑτέρου μέρους ἅμα ἀρχίσουν νὰ πνέωσι βόρειοι ἄνεμοι ἐκ τῶν χιονοσκεπῶν ὁρέων, ἡ ἀτμοσφαῖρα μεταβάλλεται αἰφνιδίως, ὥστε οἱ ἐν ταῖς ὑπαίρειαις κατοικοῦντες ὑπόκεινται εἰς βαρεῖας κατάρροιας ἀσθενείας. Ὁ ὑπέρμετρος καύσων τοῦ θέρους ἐπιφέρει πολλάκις ἐγκεφαλικάς συμφορήσεις καὶ ἐνίοτε στιγμιαίους θανάτους.

Προφυλακτικὰ μέσα κατὰ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ἐνδημικῶν τούτων νοσημάτων δέον νὰ λαμβάνωνται ὡς πρὸς τὴν καταλλήλῃ ἐνδυμασίαν τοῦ στρατοῦ, τὴν τακτοποίησιν τῆς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας καὶ τὴν διεύθυνσιν τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων, ὡς ἐξῆς.

Κατὰ τὰς πορείας ἐν καιρῷ τοῦ μεγάλου καύσωνος ὁ στρατιώτης πρέπει νὰ φέρῃ ἐλαφροτάτην ἐνδυμασίαν, ἐν καιρῷ δὲ νυκτὸς νὰ προφυλάττῃται ἀπὸ τοῦ ψύχους. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ φέρῃ ὁ στρατιώτης μετ' αὐτοῦ δύο εἰδη ἱματισμοῦ, ἐνδυμασία εὐρύχωρος ἐκ καλῆς ἐρέας θεωρεῖται ὡς ἡ καταλλήλοτερη. Ἀφ' οὗτου οἱ Τοῦρκοι ἀπέβαλον τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν ἐθνικὴν ἐνδυμασίαν ὑπόκεινται καὶ αὐτοὶ τὴν σήμερον εἰς τὰς αὐτὰς ἀσθενείας ὡς καὶ οἱ ἐκ τῆς ἄρκτου κατερχόμενοι ἐχθροὶ τῶν.

Κατὰ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ ἔτους 1828 οἱ Ῥώσοι ὑπέφερον πολὺ ἀπὸ ἐγκεφαλικά νοσήματα φέροντες περικεφαλαίας βαρεῖας καὶ λίαν ἐνοχλητικὰς διὰ κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος ἐπὶ Diebitsh ἔφερον καλύμματα τῆς κεφαλῆς ἐλαφρότατα.

Κατὰ τῶν ἐπιπολλυόντων ἐν καιρῷ θέρους

γαστρικῶν νοσημάτων ἀπαιτεῖται προφύλαξις τῆς κυλίας ἀπὸ κρυολογήματα· πρὸς τοῦτο θεωρεῖται καταλλήλοτατη μάλλινος ζώνη.

Τὰ μιάσματα τῶν ἐλωδῶν μερῶν ἔχουσι μεγάλην ἐπιβροχὴν ἐπὶ τῆς ὑγείας στρατοῦ ἀναγκάζοντο νὰ διαφυλακτεῖται συχνάκις ἐν ὑπαίθρῳ. Κατάλληλον προφυλακτικὸν μέσον εἶναι ἡ χρῆσις μαλλίνου σκεπάσματος πρὸς κατάκλισιν τοῦ στρατιώτου κατὰ γῆς, ὅπως παρακωλύεται ἡ ἀμεστος ἐξάτμισις τῶν μiasμάτων.

Μεγάλη δέον νὰ ἀποδίδῃται προσοχὴ εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ποσίου ὕδατος. Πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἐπιζημιῶν ἀποτελεσμάτων ὕδατος κακῆς ποιότητος, ρίπτεται εἰς αὐτὸ ὀλίγη στυπτηρία εἰς λεπτὴν κόκκιν, ἥτις καθαρίζει τὸ ὕδωρ διὰ ἀκαριαίας καταπτώσεως τῶν ἐν αὐτῷ δειλητηριωδῶν οὐσιῶν.

Ὡς πρὸς τὴν τροφήν, δέον νὰ καταβάλληται πᾶσα δυνατὴ φροντίς διὰ τὴν ἐκλογὴν αὐτῆς· πρέπει νὰ γίνῃται ὅσον τὸ δυνατόν μικρότερα χρῆσις καρπῶν, οἶνων καὶ φαγητῶν ἐξ ἀραβόσιτου.

Πρέπει νὰ ἀπαγορεύηται ἡ ἐπὶ τοῦ γυμνοῦ ἐδάφους κατάκλισις τοῦ στρατιώτου, μετὰ μακρὰν δὲ πορείαν δὲν πρέπει νὰ ἀποβάλλῃ ἀμέσως τὸ ἐνδυμᾶ του ἢ καὶ νὰ τὸ ἀνοίγῃ πρὸ μικρῆς ἀναπαύσεως.

Δέον νὰ ἔρχωνται αἱ πολεμικαὶ ἐπιχειρήσεις ἐν καταλλήλῳ ἐποχῇ, ἥτοι κατὰ Μάιον καὶ Ἰούνιον. Πρὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ὑπάρχουσι συνήθως αἱ ἐκριναὶ πλημμύραι. Κατὰ δὲ τοὺς μνησθέντας μῆνας ὑπάρχει ἀφθονία ποσίου ὕδατος καὶ τροφῆς διὰ τὰ κτήνη ἢ δὲ θερμοκρασία εἶναι ἀνεκτὴ.

Ὁ στρατὸς, ὅσον τὸ δυνατόν, δὲν πρέπει νὰ διαμένῃ διαρκῶς πλησίον ἐλωδῶν μερῶν· ὅταν ὅμως ἡ ἀνάγκη τὸ καλῇ, δέον νὰ καταβάλληται πᾶσα προσπάθεια, ὅπως διὰ μετοχτεύσεως καλύπτεται τὸ ἔλος δι' ὕδατος, τοῦ ὅπερ παρακωλύει ἐν μέρει τὴν ἀνάπτυξιν τῶν μiasμάτων.

Τοιαῦτα θεωροῦνται τὰ γενικὰ μέσα πρὸς μετρίασιν τῶν φθοροποιῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ἐνδημικῶν νοσημάτων τῆς χώρας τοῦ Κάτω Δουνάβου.

ΣΚΑΡΙΑΤΟΣ Α. ΣΟΥΤΣΟΣ
Ἱεροσολίμης.

Η ΚΑΛΚΟΥΤΤΑ

[Ἐκ τοῦ ἐκδοθέντος ἐν 1876 ἔτει συγγράμματος τοῦ Alfred de Bréhal.]

Μετάφρασις Ν. Δ. Λεβιδίου.

Α'

Εἶχον παρῆλθαι ἀπὸ τῆς ἐκ Βορδιγάλων ἀναχωρήσεως ἡμῶν ἑκατὸν δεκατρεῖς ἡμέραι, καὶ καθ' ὅσον τὸ μακρὸν τοῦτο τοῦ χρόνου διάστημα οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν, ἐκ τῆς ἀπείρου τοῦ Ὠκεανοῦ ἐκτάσεως καμνηκότες, οὐδ' ἄνευ

εἶχον ἰδεῖ τὴν γῆν, καὶ ἐν αὐτῇ τῷ ἀπωτάτῳ ἐπὶ ὁρίζοντι.

—Κύριοι, λέγει ὁ πλοίαρχος, ὅστις πρὸ μικροῦ εἶχεν ὑπολογίσει τὸν διὰ πλοῦν, μετὰ τινὰς ὥρας θέλομεν ἰδεῖ τὸ κυμαίνον πῦρ. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας, Θεοῦ εὐδοκούντος, θέλομεν φθάσει εἰς Καλκούτταν. Παρτηρήσατε, προσέθηκα, ἐπικλίνων τὸ σῶμα πρὸς τὸ δρόμικτον τοῦ καταστρώματος καὶ δεικνύων τεμάχια τινὰ καλάρων καὶ ἰνδοκαλάρων, ἅτινα τὰ κύματα ἐσάλυσον παρὰ τὸ πλοῖον· ἰδοὺ τὰ σημεῖα, τὰ ἀναγγέλλοντα ἡμῖν τὴν πρὸς τὴν γῆν γειννίασιν.

—Τὸ κυμαίνον πῦρ πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ πλοίου! ἀνεφώνησε μετ' οὐ πολὺ δόκιμός τις, ὅστις ἦν τεταγμένος ὡς φύλαξ ἐπὶ τῶν ὑπὲρ τοὺς δόλωνας ἰστίων. Εἶτα δὲ, δραξάμενος τῶν σχοινίων, κατῆλθεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ὅπως λάβῃ τὰ εἰκοσι φράγκα, ἅτινα ὁ πλοίαρχος εἶχεν ὑποσχεθῆ εἰς ὅντινα πρῶτος ἦθελεν ἀνακαλύψει τὸ floating-fire (τὸ κυμαίνον πῦρ). Καλεῖται δὲ οὕτω πλοῖον βεβυθισμένον ἐν τῷ στομίῳ τοῦ Γάγγου, ἐφ' οὗ ὑπάρχει φανὸς ὡς σημεῖον εὐθυγραμμίας τοῖς πλέουσιν. Δύο βρῖχια 150 ἕως 200 τόννων περιπλέουσιν ἐκεῖ, ἵνα παρέχωσι πλωρεῖς εἰς τοὺς εἰσπλέοντας· τούτων τὸ ἕτερον, παρτηρήσαν ἡμεῖς, ἔστρεψε τὴν πρῶρην πρὸς τὸ Nancy, πρὸς δὲ ἡ μικρὰ λέμβος ἐκείνου ὠδήγει παχύσαρκόν τινα Ἀγγλον, σοβαρὸν τὴν μορφὴν, ἔχοντα ὅμως χαρὰ κτηριστικὰ ἀνθρώπου εἰλικρινοῦς καὶ ἀφελοῦς, συνοδευόμενον δὲ παρὰ νέου, φέροντος μικρὸν τινα σάκκον καὶ ἐργαλεῖα, δι' ὧν μετρεῖται τὸ βάθος τῆς θαλάσσης. Τότε οἱ ναῦται μετέβαλον τὴν διάθεσιν τῶν ἰστίων, ἵνα δυνηθῇ ἡ μικρὰ λέμβος νὰ προσεγγίσῃ, καὶ τὸ πλοῖον ἡμῶν, ἀναλαμβάνον κατόπιν τὴν ὁρμὴν αὐτοῦ, διέσχισε διὰ τῆς λεπτῆς πρῶρας τὰ ὁρμητικὰ καὶ βορβορώδη ὕδατα τοῦ βρασιλέως τῶν ἐν τῇ Ἰνδοστάνη ποταμῶν. Καὶ ὁ ναύτης, ὁ ἀναγγεῖλας ἡμῖν τὸ κυμαίνον πῦρ, αὐτὸς οὗτος πάλιν ἐπέδειξε τὴν γῆν, ὑπὸ τὰς ἀναβοὰς χαρᾶς μεγίστης τοῦ πληρώματος.

Τῇ αὐτῇ σχεδὸν στιγμῇ εἶδομεν ἐπιφανομένους μακρόθεν λέμβους τινὰς ἰθαγένων, Bhowliars ἀλιέων, εἶπεν ἡμῖν ὁ πλωρεὺς, ὅτινες πᾶσιν ἰστίοις ἐπέϊγον τὸν πλοῦν καὶ ἐκωπηλάτουν, ὅπως προφθάσωσιν ἡμεῖς διαβαίνοντας. Καίτοι δὲ ὁ πλωρεὺς καὶ οἱ ἡμέτεροι ἀξιωματικοὶ ἐποιοῦν σημεῖα καὶ ἐξέφερον ὕβρεις κατ' αὐτῶν, εἰς τῶν bhowliars τούτων ἐπλησίασε πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ πλοίου, ἐπὶ κινδύνῳ ἀνατροπῆς. Ὁ πλωρεὺς ἡμῶν ἔρριψεν αὐτοῖς σχοινίον, δι' οὗ προσέδεσαν ἐκ τῶν ἐμπροσθεν τὸ ἀκάλτιον, καὶ τὸ πλήρωμα οὕτως, ἀποτελούμενον ἐκ πέντε Βεγγαλίων, ἔλαβε τὴν ἀδειαν ν' ἀνέλθῃ ἐπὶ τῆς Nancy, καίτοι ὁ πλοίαρχος ἐφάνη ἡμισυ φρον-

τίζων περὶ τῆς ἐκ τῆς ἐπισκέψεως ταύτης τιμῆς.

—Κλείσατε ὁσφάλως τοὺς κοιτωνίσκους, καὶ μὴ ἀφῆντέ τι ὅπου τύχη, κύριοι, εἶπεν ὁ πλοίαρχος· διότι ἐπὶ πέντε Βεγγαλίων ἐξ τοῦλάχιστον εἰσι κλέπται.

Συμμορφωθέντες κατὰ γράμμα τῇ συνετῇ συμβουλῇ τοῦ πλοίαρχου, ἠρξάμεθα ἐξετάζοντες μετὰ περιεργείας εὐεξηγήτου τὰ πρότυπα ταῦτα τῆς ἰνδικῆς φυλῆς, ἅτινα κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἦσαν πρὸ τῶν ἡμετέρων ὀρμάτων. Εἰσὶ δὲ οἱ Βεγγάλιοι μικρόσωμοι, καὶ ἡ καταπληκτικὴ αὐτῶν ἰσχύνη, τὰ λεπτὰ καὶ κακῶς ἐσχηματισμένα μέλη, ἡ δειλὴ τῆς φυσιογνωμίας ἐκφρασις ἐναποιοῦν ἡμῖν θλιβεράν αἰσθησιν. Εἰδὸς τι τιάρης ἡ περικεφαλαία ἐξ ὑφάσματος ἄλλοτε ποτε λευκοῦ, καὶ ζώνη ἐξ ὑφάσματος ὁμοίου, περιβάλλουσα τὴν ὀσφύν καὶ τοὺς μηρούς, τοιαύτη τις ἦν ἡ ἐνδυμασία, ἡ λεπτοτάτη ἀλλὰ καὶ λίαν shocking τῶν ἀθλίων ἐκείνων. Ἀλλὰ καίτοι ἡ ὄψις αὐτῶν εἶναι ἀθλίαι, οἱ πορθηεῖς οὗτοι ὑπομένουσι θαυμασίως τοὺς κόπους, κωπηλατοῦντες ἐπὶ ἡμέρας ὅλας, χωρὶς νὰ γευθῶσιν ἄλλης τινὸς τροφῆς, εἰμὴ δ' ὀλίγου δρύζου, ἐφθοῦ ἐν ὕδατι.

Οὐδὲν εὐρωπαϊκὸν πλήρωμα ἤθελε δυνηθῇ ν' ἀνταγωνισθῇ πρὸς αὐτοὺς ἐν τῇ κωπηλασίᾳ, προκειμένου νὰ διαπλεύσῃ μακρὰν ἑκτασιν. Εἶχον δὲ τινὰς ἰχθύς, θανάνας, ἰνδοπέσπερι, εἶδη τινὰ λαχάνων καὶ τινὰς πῖλους ἐξ ἀχύρου πεπλεγμένους. Ἐπρόφερέ τις αὐτῶν κακῶς λέξις τινὰς, τὸ πολὺ δώδεκα, ἀγγλικὰς, χρησιμεύων ὅπως δὴποτε ὡς διαρμηνεύς τοῖς συμπολίταις, οἵτινες ἀπῆλθον ἐπτάκις ἢ ὀκτάκις πλέον τῆς ἀξίας ἐκάστου προσφερομένου πρὸς πώλησιν πράγματος. Βλέπων ὅμως ἐκάστος τῶν Βεγγαλίων τὰς κινήσεις τῶν ἐπιβατῶν, μὴ συναινούτων καὶ γελόντων, καθόσον ὁ πλοίαρχος εἶχε καταστήσει αὐτοὺς προσεκτικούς, ἤρχιζε νὰ χειρονομῇ ζωηρῶς ὡς ἐν χορῷ παντομίμων, ὅπως προφύλαξῃ καὶ δικαιολογήσῃ τὰς ἀπαιτήσεις αὐτοῦ, ὅς ἐπὶ τέλους θαυμαστὸν περιέσταλεν, ἐκφέρων ἐκάστοτε στεναγμούς.

Οἱ ναῦται ἐν τούτοις ὠδήγησάν τινα τῶν Βεγγαλίων πρὸς τὴν πρῶρην, μετ' οὐ πολὺ δὲ εἶδομεν αὐτὸν ἐπανερχόμενον καὶ ἀλλοκότως ἐνδεδυμένον. Τὸ μέλαν καὶ λάμπον πρόσωπον αὐτοῦ, μὲ ἄλευρον ἡλεεινόμενον, ζεῦχος διόπτρων, ὑποκάμισον ἐκ χάρτου, ἐκπαυφόριον με χρυσὰ κουβίττα, περισκελὶς κιστίνη, ταῦτα πάντα, ὑποθάψαντα τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ τὴν χαρὰν τοῦ Ἰνδοῦ ἐκείνου, παρουσίαζον ἡμῖν αὐτὸν ὡς ἄλλον μεγαλοπρεπεῖ Ῥωμαῖον αὐτοκράτορα, περιφερόμενον ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ πλοίου. Ἀλλ' αἱ παρεκλογαὶ τοῦ πλοῦτος φροντίδες δὲν ἐβράδυναν νὰ καταλάβωσιν αὐτόν· γενοχωρούμενος ἐκ τοῦ φόβου μήπως ἀπωλεσθῇ

τὴν ὑπερήφανον ἐκείνην περιβολήν, ὁ φίλος Ἰνδὸς ἐδήλωσεν, ὅτι ἐπιθυμῇ ν' ἀπέλθῃ. Οἱ λοιποὶ ὤφειλον νὰ ἐνδώσωσι, διότι αὐτὸς ἦν ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ *bhowlia*. Ἐβήκε λοιπὸν τὸν ἐξ ἀχύρου πῖλον ὑπὸ μάλης, κρατῶν δὲ εἰς τὰς χεῖρας μαστίγιον καὶ τὰ ὑποδήματα, διὰ δὲ τῶν ὀδόντων τὰ δίσπρα καὶ ῥινόμακτρον, ἐπέβη ἐλαφρῶ τῷ ποδὶ τῆς λέμβου, ὑπὸ τὸ βάρος ὅλης ἐκείνης τῆς ἐνοχλητικῆς ἀποσκευῆς. Ἡ ζωηρότης, μεθ' ἧς οἱ Βεγγάλιοι ἀπόθησαν, ὅπως κωπηλατοῦντες ἀπομακρυνῶσι τῆς *Nanai*, ἐνέβαλεν ἐλάστω τῶν ἐπιβατῶν ὑπονοίας, καὶ ἤρξαντο πάντες ἐξετάζοντες τὰ θυλάκια, τὰ κιβώτια, τοὺς κοιτωνίσκους, ὅτε ἡ ἔλλειψις τινων πραγμάτων ἐξήγησεν ἡμῖν ἀκούστως τὴν προθυμίαν τῶν Ἀλίων πρὸς ἀπομάκρυνσιν. Ἐπομένως, ὅτε καὶ ἄλλοι *bhowlias* ἦλθον, προσφέροντες τρόφιμα καὶ παντοίας ὑπηρεσίας, ἡ ἄδεια τῆς ἐπὶ τοῦ πλοίου ἀναβάσεως δὲν παρεχωρήθη εἰμὴ εἰς ἓνα μόνον ἐκαστοτε ναύτην, καὶ τοῦτον ἐπιτηροῦμενον, τοῦθ' ὅπερ ὅμως δὲν προϋφύλαξεν ἡμᾶς μικρῶν τινων κλοπῶν.

Ἐνῶ δὲ οὕτως ἡρξάμεθα γνωρίζοντες τοὺς ἰθαγενεῖς, τὸ πλοῖον ἡμῶν ἐξηκολούθησε τὸν ταχὺν αὐτοῦ πλοῦν, καὶ ἐφαινετο μικρὸν καὶ κατ' ὀλίγον ἡ ἀκτὴ, ἥτις μέχρι τοῦδε παρίστατο ὡς μέλαινα καὶ συγκεχυμένη γορμη. Δάση πυκνὰ καὶ λόχμαι, ὧν ἐν μέσῳ ἀνυψοῦντο δένδρα τινὰ ὑψιτενῆ, ἐκκλινον καὶ ἔκαμπτον τοὺς πυκνοὺς αὐτῶν κλάδους ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ποταμοῦ. Τοιοῦτοτρόπως ἐμποδίζεται πᾶσα ἄλλη ἀποψὶς ἐκ τοῦ *Hoogly*, βραχίονος δυτικοῦ τοῦ Γάγγου ποταμοῦ, ἐφ' ᾧ κεῖται ἡ Καλκούττα. Αἱ ὄχθαι εἰσὶν ὑψηλαί, ἀλλ' ὁμαλαί, οὐδεὶς δὲ λόφος ἢ ἐξοχὴ ποικίλλει τὴν θέαν.

Ἐφ' ὅσον τις πλησιάζει πρὸς τὴν Καλκούτταν, τὰ κύματα τοῦ Γάγγου, τὰ τοσοῦτον βορῶδη ἐν τῷ εὐρυτάτῳ στομίῳ, παύουσιν ἀνακινούμενα ὑπὸ τῶν βρυμάτων καὶ καθίστανται διαυγέστερα· μετ' οὐ πολὺ δὲ ἄρχονται οἱ ἀλλοιγενεῖς ἀγροί. Ἐπειτα παρατηροῦνται ποὺ καὶ ποῦ τινὰ ἀλδαῖα (χωρία Βεγγαλικά), ἀποτελούμενα ἐκ δεκάδος ἀθλίων τινων καλυβῶν, διεσπαρμένων ὑπὸ τὴν σιάν συστάδος μαγγιάρων ἢ κοιτιέρων. Πρὸ τῆς θύρας τῶν πτωχῶν τούτων οἰκημάτων Ἰνδοὶ τινες, χαμαὶ καθήμενοι καὶ μόλις ἐνδεδυμένοι, ὡς οἱ ἄλεις ἐκεῖνοι, καπνίζουσι σιωπηλοὶ τὸν *ragulien*, κατηφεῖς καὶ ἀφρόντιδες, ὅπως πᾶσαι αἱ ῥάθυμοι φυλαὶ τῆς Ἰνδικῆς. Ὀλίγον ἀπωτέρω φαίνονται χαρίεσσαι ἐξοχικαὶ οἰκίαι Ἀγγλῶν πλουσίων, ὧν αἱ στέγαι κατὰ τὸ ἰταλικὸν σύστημα περιβάλλονται ὑπὸ κομφῶν κιγκλιδωμάτων. Ἐχουσι δὲ αἱ οἰκίαι αὗται κατὰ γενικὸν κανόνα ἓν μόνον πάτωμα, οὗτινος πέριξ ἐκτείνονται εὐρεῖς ἐξῶστα ἢ διάδρομοι, καλούμενοι *verandahs*, καὶ περιβαλλόμενοι πάλιν ὑπὸ κιγκλιδωμάτων πρα-

σίνων, περιπλεκωμένων καλὰμων καὶ φυλλωμάτων.

Ἐνίοτε πτόματα, κεκαλυμμένα ἐκ κοράκων καὶ ἱεράκων, διέρχονται ἐκ τοῦ πλησίον, παρὰ συρόμενα ὑπὸ τοῦ βρυματος, καὶ ἀφρνίζονται ἐν τῷ Ὁκεανῷ, ὅπως, κατὰ τὴν Ἰνδικὴν ὁρησκεῖαν, αἱ ψυχὰς τῶν πτωμάτων τούτων ἐπορεύθησαν εἰς τοὺς κόλπους τοῦ Βραχμᾶ. Καὶ τὸ θλιβερόν τοῦτο θέαμα ἀδικαίπτως ἀναπαρίσταται ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ Γάγγου ποταμοῦ· διότι οἱ Ἰνδοί, πειθόμενοι ταῖς ὁρησκευτικαῖς αὐτῶν παραδόσεσι, ῥίπτουσι τοὺς νεκροὺς ἐν τῷ ἱερῷ ποταμῷ. Ἔχοντες δὲ καὶ ἀσθενεῖς μεταφέρονται μακρόθεν ἐπὶ τῶν ὄχθων αὐτοῦ, ἵνα ἀφίσωσιν ἐκεῖ τὴν τελευταίαν πνοὴν τῆς ζωῆς. Ἀλλοτε μάλιστα, πρὸ τῆς παρὰ τῶν Ἀγγλῶν ἀπαγορεύσεως, συχνάκις οἱ υἱοί, εὐσεβῶς πειθόμενοι τῇ ἐπιθυμίᾳ ἐκπνέοντος πατρὸς, ἐπέσπευδον τὰς τελευταίας στιγμὰς τοῦ θνήσκοντος, ἐμφράττοντες τὸ στόμα καὶ τοὺς ῥῶθωνας δι' ἰλύος. Ἀλλὰ ἡ βάρβαρος αὕτη συνήθεια ἐντελῶς ἐξηφανίσθη.

Ῥυμουλκούμενον δὲ ὑπὸ ἀτμοπλοίου, ἐλθόντος ἵνα συνοδύσῃ ἡμᾶς εἰς ἀπόστασιν δύο ἢ τριῶν λευγῶν ἀπὸ τῆς νήσου Σαγῶρ, περιφήμου ἄλλοτε διὰ τὰς ἐπ' αὐτῆς τίγρεις, τὸ ἡμέτερον πλοῖον ἐπλησίαζε τέλος πρὸς τὴν Καλκούτταν, καὶ ὁ πλοίαρχος ἐδείκνυε πλεόν ἡμῖν τὸ φρούριον Γουλιέλμου, τὰς πρώτας οἰκίας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς ἱστοὺς τῶν ἐν τῷ λιμένι πλοίων. Διήλθομεν λοιπὸν ἔμπροσθεν τοῦ φρουρίου Γουλιέλμου, ὑπερασπίζοντος τὴν εἴσοδον τῆς Καλκούττας, καὶ διασχίσαντες πληθὺν πλοίων ὑπὸ διαφόρους σημαίας, ἡγκυροβολήσαμεν ἐνώπιον τοῦ *Colvin's Chat*. Προσεδέσαμεν τὸ πλοῖον καὶ συνεστείλαμεν τὰ ἱστία, ὧν πέριξ ἵπτανται, ἐνίοτε ἐπικλίνονται, πλήθη πολλὰ κοράκων καὶ ἱεράκων, ἀποκωφοῦντα ἡμᾶς διὰ φωνῶν καὶ διεκδικούντα θαρραλέως κατὰ τῶν ναυτῶν καὶ τὴν τροφὴν αὐτῶν πολλάκις. Αἱ μυριάδες αὗται τῶν πτηνῶν, οἱ πελαργοὶ καὶ οἱ ἄγριοι κύνες χρησιμεύουσιν ὡς καθαρισταί, (ἅς μοι συγχωρήθῃ ἡ λέξις), ἐντεταλμένοι ν' ἀφαιρῶσιν ἀπὸ τῆς πόλεως τὰς ἀκαθαρσίας.

Ἡ πλουσία πρωτεύουσα τῆς Βεγγαλίας μετὰ τῶν θαλασσίων ἀποβαθρῶν καὶ τῶν ἐπ' αὐτῶν πολλῶν ἐμπορευμάτων, μετὰ τῶν λευκῶν οἰκιδῶν, τῶν τερπνῶν κήπων καὶ τῶν πολυανθρώπων προαστείων ἐκτείνεται ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ *Hoogly*, μὴ ὁμοιάζουσα οὐδὲ κατὰ μικρὸν ταῖς ἄλλαις πόλεσι τῆς Ἰνδοστάνης, καὶ οὕσα μάλιστα ὁ ἀντιπρόσωπος οὕτως εἶπειν τῆς Ἑταιρίας τῶν Ἰνδίων, τῆς ἐνώσεως ταύτης ἐμπόρων πλουσίων, οἷτινες, ἐκ τοῦ βάθους τῶν γραφείων αὐτῶν, ἐπιβάλλοντα τοῖς παρακμάσασιν κληρονόμοις τοῦ Ἀκθάρ, τοῦ Ὁρενγκέ-Ζέθ καὶ τοῦ Ἡδέρ-Ἀλῆ. Καὶ τὸν μὲν πληθυσμὸν

τῆς Καλκούττας ἀναριθμῶσιν εἰς 600,000 μέχρις 700,000 ψυχῶν, δυσχερεστάτη ὅμως τυγχάνει ἡ ἀκριβὴς ἀπαριθμησις, ὡς ἐκ τῆς κινήσεως τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τῶν διαφόρων στοιχείων, ἐξ ὧν οὗτος συναποτελεῖται. Οἱ εὐρωπαῖοι, οἱ κάτοικοι ἐπομένως τῶν καλλιτέρων συνοικιδῶν, κατέχουσι τοὺς ἀμέσως παρὰ τὸν ποταμὸν τόπους, φθάνοντες μέχρι τῶν παρὰ τῶν ἰθαγενῶν κυρίως κατοικουμένων προαστείων. Αἱ δὲ οἰκίαι τῆς πόλεως, ὠκοδομημέναι κατὰ τὸν ῥυθμὸν τῶν ἐν τῇ ἐξοχῇ οἰκιῶν, μετὰ ἡλικῶν (*terrassu*). ἐξωστῶν καὶ διαδρόμων, τῶν καλουμένων *verandahs*, ὡς εἶδομεν ἄνωτέρω, ἔχουσι καὶ μικρὰς αὐλὰς, ἐν αἷς σχεδὸν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας διατρίβει τὸ πλῆθος τῶν Ἰνδῶν οἰκετῶν. Πελαργοὶ πελώριοι (καλούμενοι συνήθως φιλόσοφοι) δίδουσι εἰς τὰς οἰκίας ἐν Καλκούττᾳ χαρακτῆρα ὅλως ἰδιόρρυθμον· διότι ἀκίνητοι ἐπὶ τῶν δυνάων πανταχοῦ, ἐπὶ ἀνδριάντων, ἐπὶ προβολῶν τῶν οἰκοδομῶν, ὁμοιάζουσι πρὸς σκοποὺς φυλάττοντας. Καὶ τὴν νύκτα ἡ παράδοξος αὐτῶν σκιὰ φαίνεται ἐν μέσῳ τῆς ὀμίχλης ὁμοία πρὸς φαντασίαν ἀρχιτεκτονικῆς, ὡς μέρος τι καὶ τμήμα τῆς ὅλης οἰκοδομῆς, εἰς ἣν δίδει χαρακτῆρα ὅλως ἰδιόρρυθμον καὶ φανταστικόν.

Αἱ ἀποβάθραι εἰσὶν ὑψηλαί, ἡ δὲ ὄχθη ὁμαλὴ· ἀλλ' ἐκ τοῦ πλοίου ἐβλέπομεν μόνον τὰς ἐπ' αὐτῆς οἰκίας. Ἐνῶ ὅμως παρετηροῦμεν τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ, τοῦ ἐπὶ τῆς ἀποβάθρας, καὶ τὰ διασχίζοντα ἐν τάχει τὸ πλῆθος ἐκεῖνο ὁμήματα, πορθητὴς Ἰνδός, οὗς ἐκεῖ ἀποκαλοῦσι *dandy*, ἐπλησίασε, προτείνων νὰ ἀποβιβάσῃ ἡμᾶς ἐπὶ τῆς ξηρᾶς. Τρεῖς ἢ τέσσαρες ἐπηδήσαμεν ἐν τῇ λέμβῳ τοῦ Ἰνδοῦ, ὅστις μετὰ τοῦ συντρόφου τοῦ ἤρχισε νὰ κωπηλατῇ· ἔπρεπε δὲ νὰ πληρώσωμεν 4 ἢ 5 ἄννας, περίπου 16 ἢ 20 λεπτά.

Ἐνῶ διεπλέομεν ἐν τῷ λαβυρίνθῳ ἐκείνῳ τῶν πλοίων, περικυκλωμένων ὑπὸ λέμβων, ἐφ' ὧν ἐπιβαίνουσι ναῦται παντοίων ἐθνῶν, λέμβος ξένη προσέκρουσε τῇ ἡμετέρᾳ, ἀντὶ δὲ νὰ ζητήσωσιν οἱ πορθητὴς ν' ἀποχωρίσῃ τὰς λέμβους, ἤρχισαν νὰ φωνάζωσι καὶ νὰ ἐπιρρίπτωσι κατ' ἀλλήλων ὕβρεις μετὰ γλώσσης εὐστροφου καὶ ζωηρότητος ἀπιστεῦτος. Τίς ἐκ τῶν ἡμετέρων, γινώσκων τὰ ἦθη τοῦ τόπου, ἐν ᾧ ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἶχε διατρίψει, ἔσπευσε καὶ ἐγρονθὸς κόπησε τοὺς πορθητὴς, τοῦ δὲ *ad hominem* τούτου ἐπιχειρήματος ἐπανεγόντος τὴν τάξιν καὶ τὴν σιωπὴν, ἐξηκολούθησαμεν τὸν πλοῦν πρὸς τὴν ἀκτὴν. Μόλις ὅμως ἀπεβιβίσθημεν ἐπὶ τινος μικροῦ δρόμου, οὗς ὀνομάζουσι *ghats* καὶ οἷτινες φέρουσι πρὸς τὰς ἀποβάθρας, καὶ παρευθὺς περικυκλώθημεν ὑπὸ πλῆθος ἀχθοφόρων, ὑπηρετῶν, ὀνομαζομένων *khangamas* ἢ *khitmutgars*, ὑπὸ *bearers*, ἥτοι ἀνδρῶν μετα-

κομίζοντων ἐπὶ τῶν ὤμων ἀνθρώπους, ὑπὸ ἀμαζηλατῶν, οἷτινες ἐκμισθόνουσιν ὁχήματα, γνωστὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα *palanquins-carriages*. Ἀλλὰ φίλου τινὸς τῆς οἰκογενείας μου προσελθόντος ἐκεῖ μετὰ τοῦ ὁχήματος, καὶ παραγγείλαντος τῷ βοηθῷ αὐτοῦ νὰ ἐπιστατήσῃ ἐπὶ τῆς μεταφορᾶς τῶν πραγμάτων μου, ἀπηλλάχθην εὐτυχῶς τῶν τοιούτων ἐνοχλήσεων. Βραδύτερον ὅμως, παριστάμενος κατὰ τὸν εἰσπλουν τῶν πλοίων, συχνάκις διεσκέδασα, παρατηρῶν τὴν σφοδρὰν ἐρμὴν καὶ τὴν πάλην, μεθ' ὧν πάντες οἱ Ἰνδοὶ διεκδικοῦσιν ἕκαστος ὑπὲρ ἑαυτοῦ τοὺς ἀποβιβαζομένους. Σὲ περικυκλοῦσι λοιπὸν, σὲ πιέζουσι, σὲ θορυβοῦσι δι' ἀγρίων φωνῶν καὶ προσφορῶν ὑπηρεσίας κερδοσκοπῶν. Ἄν δὲν προνοήσῃς νὰ ἐπιφορτίσῃς μεσίτην Ἰνδόν, *sircar*, τὴν μεταφορὰν τῶν πραγμάτων σου, ἐννέα ἢ δέκα ἀχθοφόροι ἡμίγυμνοι ἀρπάζουσιν αὐτὰ, πέντε ἄλλοι διαφιλονεικοῦσι περὶ τοῦ σάκκου σου, ἐνῶ ἡ ἑλκή τοῦ πέλους σου καθίσταται τὸ μῆλον τῆς ἐριδος τριῶν θανατῶν ἄλλων, μὲ πρόσωπα μέλανα καὶ στίλβοντα.

Αὐτοὶ οἱ ἀχθοφόροι τῆς Μασσαλίας, τοῦ Αἰθόρνου, τῆς Αὐενιῶνος ἤθελον καταληφθῇ ὑπ' ἀπελπισίας, ἐὰν ἐγίνωσκον πόσον οἱ συνάδελφοι αὐτῶν ἐν Καλκούττᾳ εἰσὶν ἀνώτεροι τούτων κατὰ τε τὴν ἐπιμονὴν καὶ τὸ ἀμετάπειστον. Ἀλλ' ἐὰν ἔχῃς σύντροφον, γινώσκοντα ὀλίγον τὸν τόπον, εἰςέσται οὗτος πῶς ἀπαλλάσσειαί τις καὶ τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν προθυμοποιουμένων νὰ σὲ ὑπηρετήσωσι, καὶ τῶν ὁποίων τὰς ἐνοχλητικὰς ἱκεσίας ἐνθαρρύνει ἡ ἀμφιβολία σου τίνα νὰ προτιμήσῃς. Ὁ σύντροφός σου λοιπὸν ἀρχίζει νὰ ὑβρίζει, νὰ ὠθῇ πρὸς τὰ δεξιὰ, πρὸς τὰ ἀριστερὰ, νὰ κινή τὴν ῥάβδον του, καὶ τοιοῦτοτρόπως τὸ περικυκλῶν σε κύμα ἀπομακρύνεται τέλος πάντων, ἐξακολουθοῦν τὸν θόρυβον, ἀλλ' ἄνευ ὀργῆς καὶ ἀντιστάσεως. Ὁ ἄνθρωπος τοῦ ξενοδοχείου, ὅπερ ἐξέλεξας, ἐφορᾷ ἐπὶ τῆς μεταφορᾶς τῶν πραγμάτων σου δι' ἀμαζίου μικροῦ, ὠθούμενον ὑπ' ἀχθοφόρου, ἐνῶ σὺ ἐπιβαίνεις φορείου, βασταζομένου ὑπὸ τεσσάρων ἀνδρῶν, *bearers*. Δίδεις δὲ 6 ἢ 7 ἄννας (24 ἢ 28 λεπτά) τοῖς ἀχθοφόροις, καὶ $\frac{1}{2}$ ρούπιον (1 φρ. $\frac{1}{100}$) τῷ *sircar*. Καίτοι ὅμως πάντες οὗτοι γενναίως ἐπληρώθησαν, τρέχουσι κατόπιν σου, ἀπαιτοῦσι νέαν πληρωμὴν, μέχρις οὗ ὁ φίλος σου, ἀπελπιζόμενος, ὑψώσῃ τὴν ῥάβδον του. Καὶ τὸ θαυματουργόν οὕτως εἶπειν τοῦτο φίλτρον ἐπιφέρει ἀποτελέσματα ἄμεσα, διότι οἱ Ἰνδοὶ ἀπομακρύνονται, ὑποχωροῦντες καὶ εὐλογοῦντες ὅμως.

Τὰ μεγάλα ξενοδοχεῖα τῆς Καλκούττας εἰσὶν ἄριστα, εὐρίσκει δ' ἐν αὐτοῖς ἄνεσιν καὶ πολυτέλειαν, ἀναμνηστικὰς τὰ ἐν ταῖς μεγάλας εὐρωπαϊκαῖς πόλεσι. Γάλλος τις μάλιστα, πάλαι ποτὲ μάγειρος τοῦ πρίγκιπος Ταλλεβράν-

δου, διηύθυνεν ἐπὶ πολὺ ἐν τῶν ξενοδοχείων τούτων. Ὁ δὲ ξένος, δμῆλων ἐπὶ τινι χρόνῳ νὰ διαμείνῃ ἐν Καλκούτῃ, δύναται μετὰ πολλῆς οἰκονομίας νὰ μισθώσῃ οἰκίαν μετ' ἐπιπλῶν, τοιοῦται δὲ εἰσὶ πολὺ ἄριθμοι, διότι ἐν τοῖς πρωτεύουσιν τῶν ξενοδοχείων ἡ τροφή καὶ ἡ οἴκησις ἀπειτούσιν ἐξίσκις ἢ δεκάκις μείζονα δαπάνην κατὰ μῆνα, συμπεριλαμβανομένου ὅμως, εἶναι ἀληθές, τοῦ οἴνου καὶ τινῶν ἄλλων.

(Ἐπειὶ συνήθεια.)

ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΣ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑΝ ΤΗΣ ΓΗΣ ΕΝ 320 ΗΜΕΡΑΙΣ

Αἱ εἰς ξένας χώρας ἀποδημίαι ἐθεωρήθησαν καὶ εἶναι ὅντως εἰς τῶν δραστηριοτέρων τρόπων πρὸς πρακτικὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ ἀνθρώπου. Δι' αὐτῶν ὁ ἄνθρωπος, ὡς δι' ἀοράτου διδασκαλίας καὶ ὑπολυσθαινομένης, ἀποκτᾷ γνώσεις καὶ ἐμπειρίαν, ἃς ἄλλως μετὰ κόπου πολλοῦ δύναται νὰ προσπορίσῃ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ μένων. Ὅπως ὁ ἀποπερατώσας τὴν ἀνάγνωσιν διδασκτικοῦ βιβλίου, ὅπερ πρὸς μάθησιν ἰδίαν ἐμελέτησεν, αἰσθάνεται τὴν προσγενομένην αὐτῷ διανοητικὴν βελτίωσιν, οὕτω καὶ ὁ περιοδεύων πόρρω τῆς ἐαυτοῦ γῆς, ἀνὰ πᾶν βῆμα, ὅπερ ποιεῖ πρὸς τὰ πρόσω, αἰσθάνεται ὅτι εἰσχωρεῖ εἰς εὐρυτέραν καὶ ὑψηλοτέραν διανοητικὴν σφαῖραν. Μαθίανει, διδάσκειται, φωτίζεται, ἀναπτύσσεται καὶ ἐνδυναμοῦται τὸ σῶμα καὶ τὴν διάνοιαν. Ἀνὴρ δὲ τοιοῦτος πολλὰ ἰδὼν καὶ πολλὰ μαθὼν πάντοτε καθίσταται χρήσιμος τῇ ἐαυτοῦ πατρίδι.

Ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας μέχρι τοῦ ἐσχάτου γήρως ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τῶν ἀποδημιῶν. Ἐκάστη ἡλικία ἔχει τι νὰ διδασκῇ καὶ πορίσῃ ἐξ αὐτῶν. Ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον συμβάλλουσιν αἱ ἀποδημίαι εἰς τοὺς νέους, τοὺς ἀποπερατώσαντας τὰς ἐπιστημονικὰς αὐτῶν σπουδὰς καὶ προκαλειφεμένους διὰ τὸ στάδιον τοῦ πρακτικοῦ βίου. Οἰονδήποτε κλάδον ἐπιστήμης καὶ ἂν ἐσπούδασέ τις, ἔχει πάντοτε ὠφελίμους νὰ πορίσῃ γνώσεις, ἀντιπραχθῶν τὰς ἰδίας αὐτοῦ πρὸς τὰς παρὰ τοῖς ξένοις ἔθνεσιν ἐπικρατούσας.

Ὅπως ὅμως ἡ ἐκ τῆς περιηγήσεως διδασκαλία ἀποφέρει καρποὺς ἀφρόνους, δεόν νὰ γίνηται κατὰ τινι μέθοδον, τᾶς καὶ προδιαγεγραμμένον σχέδιον, ἐν ᾧ τὰ πάντα νὰ λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν, μηδ' αὐτῶν τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν ἐξαιρουμένων.

Αἱ περιηγήσεις σήμερον, αἱ γινόμεναι διὰ τῶν συνήθων τρόπων τῆς συγκοινωνίας, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀποβαίνουσιν ἄκαρποι ἢ χρησιμεύουσι μόνον πρὸς τέρψιν. Ἐξαιρουμένων βεβαίως αἱ εἰδικαὶ καὶ ἐκεῖναι ἀποστολαί, αἱ ὁργανοῦμεναι ὑπὸ τῶν κυβερνήσεων καὶ τῶν γεωγραφικῶν ἐταιριῶν

πρὸς ἐξερεύνησιν καὶ καταγραφήν διαφόρων μερῶν τοῦ κόσμου.

Ὁ διὰ τῶν συνήθων ἀτμοκινήτων ἢ ἄλλων τρόπων περιηγούμενος στερεῖται πολλῶν πραγμάτων, ὅπως καταστήσῃ τὴν ἀποδημίαν αὐτοῦ ἀληθῶς ἀρπυμὸν. στερεῖται πρὸ πάντων ἀνέτου οἰκήσεως ἐν τῇ κατὰ θάλασσαν καὶ κατὰ ξηρὰν πορείᾳ, στερεῖται βιβλίων, ἐργαλείων, ὀδῶν πεπειραμένων καὶ περωτισμένων, φίλων διαρκῶν πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἀποδημούντων. ὕψιστα δὲ μυριάς ἄλλας ἐνοχλήσεις, κόπους, κυρίως δὲ ἀπώλειαν πολυτίμου χρόνου. τὰ δὲ ἀτοπήματα ταῦτα καθίστανται ἐπαισητότερα διὰ τοὺς γονεῖς, τοὺς θέλοντας ν' ἀποστείλωσιν εἰς ξένας χώρας τὰ τέκνα τῶν.

Τὰ ἀτοπήματα ταῦτα ἀνέλαβε νὰ θεραπεύσῃ ἑταιρία, συγκροτηθεῖσα ἐν Παρισίοις, ἀναλαμβάνουσα τὴν ἐκτέλεσιν τακτικῶν πλῶν περὶ τὴν ὑδρόγειον σφαῖραν διὰ πλοίου εἰδικῶς πρὸς τοῦτο διεσκευασμένου.

Τὸ διοικητικὸν συμβούλιον τῆς ἑταιρίας ταύτης σύγκειται ἐκ τῶν

Λιμιλίου Λεβασσέρ, μέλους τοῦ Ἰνστιτούτου, Προέδρου.

Ρ. Μπιστορσάμ, Ἀντιπρόεδρος.

Κ. Δελλαμάρρε, διευθυντοῦ τῆς Τραπεζῆς τῆς Νέας-Καληδονίας.

Τοῦ ἀντικύβητος Α. δὲ Σαβαννές, ὑποπλοίαρχου.

Γεωρ. Μπιάρδ, ὑποπλοίαρχου, Κυβερνήτου. Τοῦ βαρῶνος δὲ Βερνάρδου δὲ Φωκονδάλ.

Ἡ ἐπιτροπὴ δὲ τῆς ἐπιστημονικῆς διδασκαλίας (οἰκονομικῆς καὶ ἐμπορικῆς) ὑπὸ τῶν

Φ. δὲ Λεσσέψ, μέλους τοῦ Ἰνστιτούτου, Προέδρου.

Λιμιλίου Λεβασσέρ (οἰκονομικαὶ καὶ γεωγραφικαὶ ἐπιστήμαι).

Γοδοφρέδου-Σαίντ-Γλαίρ (ζωολογία καὶ ἐθνογραφία).

Ο. Δου-Σάρτρ, μέλους τοῦ Ἰνστιτούτου (βοτανική).

Π. Σθεμβιλέ, διευθυντοῦ τοῦ ἀνωτάτου ἐμπορικοῦ σχολείου τῶν Παρισίων (ἐμπορικὰ μελέται).

Θέλει δὲ διορισθῇ καὶ ἕτερος ἐπιστήμων διὰ τὰς μετεωρολογικὰς μελέτας καὶ παρατηρήσεις.

Κύριος σκοπὸς τῆς ἑταιρίας ταύτης εἶναι

α') Νὰ ὁργανώσῃ διὰ τοὺς εὐπόρους νέους, τοὺς περατώσαντας τὰς σπουδὰς τῶν, διδασκτικὸν συμπλήρωμα τῆς ἀνωτάτης ἐκπαιδεύσεως, πρὸς πρακτικώτεραν ἐπέκτασιν τῶν γνώσεων αὐτῶν, παρέχουσα ἀκριβεῖς πληροφορίας ἐπὶ τόπου περὶ τῆς καταστάσεως τῶν κυριωτέρων χωρῶν τοῦ κόσμου.

β') Νὰ διευκολύνῃ πικρὰ, ἔφεςιν ἔχοντι πρὸς τὰς ἀποδημίας, τὸν τρόπον ὅπως ἴδῃ τὰς μᾶλλον ἀξίας λόγου χώρας τῆς γῆς ἄνευ ἀπωλείας χρόνου, ἄνευ κόπων καὶ μετὰ τέρψεως.

Καθόλου εἰπεῖν οἱ πλοῖ θέλουσιν ἐκτελεσθῇ πρὸς διδασκαλίαν καὶ πᾶσα ἡ διαρρύθμισις αὐτῶν θέλει ὑπαχθῇ εἰς τὴν πρόθεσιν ταύτην.

Οἱ ἐπιβάται, ἔχοντες πᾶσαν ἐλευθερίαν ἐνεργείας ἐν τῷ πλοίῳ, θέλουσιν οἰκεῖ ὡς ἐν εὐρίσκοντο ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτῶν οἴκῳ. ὁσάκις δὲ τὸ πλοῖον προσορμίζεται εἰς τοὺς κατὰ τόπους λιμένας θὰ εὐρίσκωσιν αὐτόθι πᾶσαν εὐκολίαν, καὶ ὀδηγίαν, ὅπως ἐπισκεφθῶσι τὰ μᾶλλον ἄξια θέας μεσόγεια μέρη.

Ἡ διάρκεια τῆς περιοδείας ὁρίζεται εἰς 40 μῆνας, ὧν οἱ πέντε θὰ χρησιμεύσωσι πρὸς ἀνάπαυσιν. δὲν συμπεριλαμβάνονται δὲ εἰς τοὺς τελευταίους τούτους αἱ μεγάλαι ἐκδρομαί, ἃς ἤθελέ τις τῶν ὁδοιπόρων ἐπιχειρήσει ἐκ τινος τῶν ὠρισμένων σταθμῶν ὅπως ἀνέβῃ τὸ πλοῖον εἰς ἕτερον, διὰ ξηρὰς πορευόμενος.

Τὸ πλοῖον δὲν θέλει προσεγγίσει ποσῶς εἰς χώρας νοσώδεις, οὐδὲ θέλει διέλθῃ ἀπὸ παρα-

λίῳ, ὧν ὁ περίπλους ἢ διάπλους καθ' ὠρισμένους ὥρας τοῦ ἔτους εἶναι ἐπικίνδυνος, ὡς ὁ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης διάπλους κατὰ τοὺς μῆνας τῶν μεγάλων καυμάτων (Ἰούλιον καὶ Αὐγούστον).

Ὅπως ἡ περιοδεία δὲ ἀποβῇ ὅσον οἶδόν τε διδασκτικὴ, τὰ ὁδοιπορικὰ εἶναι συντεταγμένα οὕτως, ὥστε τὸ πλοῖον νὰ διέλθῃ ἐκ πάντων τῶν σημαντικωτέρων καὶ ἐμπορικωτέρων σημείων τῆς γῆς. Διότι εἰς τοὺς μεγάλους λιμένας, ἐνθα συμβάλλουσιν πᾶσαι αἱ ὁδοὶ τῆς συγκοινωνίας, οἱ σιδηρόδρομοι, τὰ ἀτμόπλοια κτλ. λαμβάνει τις ἀκριβεῖς εἰδήσεις καὶ λεπτομερεῖς πληροφορίας περὶ τῆς καταστάσεως τῶν χωρῶν.

Ὁ διάπλους δὲ ἀπὸ Ἡπείρου εἰς Ἡπειρον εἶναι καχερχόμενος οὕτως, ὥς οἱ πλέοντες νὰ λάβωσι κατὰ θάλασσαν γνῶσιν τῶν ἀνέμων καὶ τῶν κυριωτέρων ρευμάτων τῶν Ὁκεανῶν, τῶν Ἀλιζῶν ἀνέμων τῶν δύο Ὁκεανῶν, τοῦ μεγάλου ἰσημερινοῦ ρεύματος τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὁκεανοῦ, τῶν

Δρομολόγιον τοῦ ἀτμοκινήτου.

Ἀπόπλους ἐκ Μασσαλίας.

Ὁδοί	Ἀπόστασις εἰς ναυτικ. λεῦγας	Διάρκεια διάπλου	Σταθμοί	ἡμέραι σταθμεύσεως
Ἀπὸ Μασσαλίας εἰς Γιβραλτάρ	240	3 ἡμ.	Γιβραλτάρ	3
» Γιβραλτάρ » Μαδέραν	200	2 »	Μαδέραν	3
» Μαδέραν εἰς Δακκάρ	350	4 »	Δακκάρ	3
» Δακκάρ εἰς Ῥίον-δε-Ἰανέϊρον	950	12 »	Ῥίον-δε-Ἰανέϊρον	8
» Ῥίου εἰς Μοντεβιδέον	385	5 »	Μοντεβιδέον	9
» Μοντεβιδέον εἰς Βουένος-Ἀϊρες	920	13 »	Βουένος-Ἀϊρες	5
» Βουένος-Ἀϊρες εἰς Βαλπαράϊσον	460	5 »	Βαλπαράϊσον	6
» Βαλπαράϊσου εἰς Καλλάον	460	5 »	Καλλάον	3
» Καλλάου εἰς Παναμᾶν	4140	43 »	Παναμᾶ	13
» Παναμᾶ εἰς Ἀγ. Φραγκίσκον	720	7 »	Ἀγ. Φραγκίσκος	6
» Ἀγ. Φραγκ. εἰς Σανδβιχικὰς νήσους	880	10 »	Νῆσοι Σανδβιχικαί	3
» Νήσων Σανδβ. εἰς τὰς νήσους Φιδίας	430	5 »	Φιδίαι	6
» Νήσ. Φιδίων εἰς Ἀουκλάνδ	550	7 »	Ἀουκλάνδ	7
» Ἀουκλάνδ εἰς Μελβούρν	220	2 »	Μελβούρν	6
» Μελβούρν » Σύνδνεϋ	340	5 »	Σύνδνεϋ	4
» Σύνδνεϋ εἰς Νουμέαν	1250	14 »	Νουμέαν	8
» Νουμέας εἰς Ὑοκοχάμαν	420	2 »	Ὑοκοχάμα	6
» Ὑοκοχάμας εἰς Ὁζάκαν	260	3 »	Ὁζάκα	7
» Ὁζάκας εἰς Σαγκαῖ	280	3 »	Σαγκαῖ	6
» Σαγκαῖ εἰς Χόγκ-Κόγκ	490	5 »	Χόγκ-Κόγκ	7
» Χόγκ-Κόγκ εἰς Βαταβίαν	460	3 »	Βαταβία	3
» Βαταβίας εἰς Σιγκαπὺρ	500	7 »	Σιγκαπὺρ	7
» Σιγκαπὺρ εἰς Καλκούταν	220	2 »	Καλκούτα	4
» Καλκούτας εἰς Μαδράς	480	2 »	Μαδράς	3
» Μαδράς εἰς Νῆσον Ταπροβάνην	350	4 »	Νῆσον Ταπροβάνην	6
» Ταπροβάνης εἰς Βομβάην	550	6 »	Βομβάη	1
» Βομβάης εἰς Ἀδεν	450	6 »	Ἀδεν	1
» Ἀδεν εἰς Σουέζ	50	1 »	Σουέζ	6
» Σουέζ εἰς Πόρτ-Σάϊδ	330	4 »	Πόρτ-Σάϊδ	1
» Πόρτ-Σάϊδ εἰς Ἀλεξάνδρειαν	140	2 »	Ἀλεξάνδρεια	1
» Ἀλεξάνδρειας εἰς Νεάπολιν			Νεάπολις	
» Νεάπολεως εἰς Μασσαλίαν				

πρός βορρην θαλασσών της Κίνας, των βορειοανατολικών Μουσσοών ανέμων εις τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανὸν, ἐνθα θὰ φθάσῃ κατὰ τὴν τερπνοτέραν ὥραν τοῦ ἔτους. Τέλος τὸ πλοῖον θὰ διέλθῃ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν πρὸς τῆς ἐνάρξεως τῶν μεγάλων καυμάτων.

Ἐπὶ τῆς γραμμῆς τῶν ὁδοιπορικῶν κεῖνται σχεδὸν πάντες οἱ μεγάλοι λιμένες τῶν Ἡπειρῶν Ἀσίας, Ἀμερικῆς καὶ Ὠκεανίας, καθὼς καὶ αἱ διὰ τοῦ πλοῦτος αὐτῶν καὶ τῆς ἐμπορίας διάσημοι χώροι τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῶν Ἰνδιῶν. Ἡ ἐν ἐκάστῳ δὲ τῶν σταθμῶν διατριβὴ ὡς πρὸς τὸν χρόνον δὲν θὰ εἶναι πανταχοῦ ἡ αὐτὴ, ἀλλὰ θὰ ἐκκρῆται ἐκ τῆς σπουδαιότητος τοῦ τόπου, τῆς καλλονῆς τῶν περιχώρων καὶ τῶν εὐκολιῶν πρὸς ἐπίσκεψιν αὐτοῦ.

Τὰ ὁδοιπορικὰ τοῦ πλοῖου ἔχουσιν ὡς ὅπισθεν.

Χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς Ἑστίας ἐκθέτομεν ἀναλυτικώτερον ἐνταῦθα τὰ τῶν κατὰ μέρος χωρῶν, τῶν περιλαμβανόμενων ἐν τοῖς ὁδοιπορικοῖς.

Πρῶτον ἐν γένει παρατηροῦμεν ὅτι τὸ πλοῖον ἀναγόμενον ἐκ Μασσαλίας θέλει τραπῇ πρὸς Βορρην καὶ θέλει ἐπανακάμψῃ ἐξ Ἀνατολῶν διὰ τοῦ Σουέζ εἰς τὸ σημεῖον τῆς ἀφειρησίας αὐτοῦ, τὴν Μασσαλίαν.

Ἐκ Μασσαλίας τὸ ἀτμοκίνητον θὰ καθορμισθῇ πρῶτον εἰς Γιβραλτάρ, πόλιν κειμένην εἰς τὸ μεσημερινὸν ἄκρον τῆς Ἰσπανίας (20,000 κάτ.), οὗσαν μίαν τῶν ὀχυρωτέρων τοῦ κόσμου, καὶ χρησιμεύουσαν πλὴν τῆς στρατηγικῆς αὐτῆς θέσεως ὡς ἐν τῶν κυρίων κέντρων τοῦ διαμετακομιστικῆς ἐμπορίου τῶν Ἀγγλῶν μεταξὺ Ἀμερικῆς καὶ Ἀνατολῆς. Ἐντεῦθεν εἰσερχόμενον εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν θέλει διευθυνθῇ εἰς τὴν νῆσον Μεδέρν, κειμένην πρὸς Β. τῶν Καναρίων (130,000 κάτ.), ἐν τῇ ὁποίᾳ παράγονται οἱ δμῶνυμοι γνωστοὶ οἶνοι, καὶ ἥτις εἶναι περιώνυμος διὰ τὸ εὐκρατον αὐτῆς κλίμα, διαρκὲς ἔχουσα σχεδὸν ἔαρ. Ἐκ Μεδέρνς διερχόμενον τὰς Καναρίας νήσους καὶ περὰ πλέον τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς βορείας Ἀφρικῆς μετὰ 4 ἡμέρας φθάνει εἰς Ἀγκῆρ, μικρὰν δημοκρατίαν Αἰθιοπῶν ἐπὶ τοῦ Πρασίνου ἀκρωτηρίου, ἐντεῦθεν δὲ διαπλέον τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν καὶ διερχόμενον τὸν Ἰσημερινὸν θὰ προσορμισθῇ εἰς Ῥίον-Ἰανέιρον (300,000 κάτ.), πρωτεύουσιν τῆς Βραζιλίας. Κατὰ τὸν διάπλου τοῦτον μεταξὺ Ἀφρικῆς καὶ Ν. Ἀμερικῆς θέλουσι μελετῆσαι οἱ πλέοντες τὰ μεγάλα θαλάσσια ρεύματα, τοὺς ἀνέμους καὶ τὰ λοιπὰ φαινόμενα, ἅτινα ὁ ἐν τῷ Ὠκεανῷ πλοῦς παρίσται.

Ἐκ τῆς πρωτεύουσας τῆς Βραζιλίας τὸ πλοῖον κατὰ πλεονεξίαν χωροῦν εἰς Βουένος-Ἀϊρες, πρωτεύουσιν τῆς ὁμωνύμου πολιτείας, πόλιν ἐμπορικωτάτην (125,000 κάτ.), ἔχουσαν πανε-

πιστήμιον, ἅπειρα σχολεῖα καὶ ἀστεροσκοπεῖον. Ἐκ ταύτης δὲ διερχόμενον τὸν Μαγγελανικὸν πορθμὸν, τὸν μεταξὺ Παταγονίας καὶ τῆς Γῆς τοῦ Πυρός, εἰσερχεται εἰς τὴν νοτίαν θάλασσαν τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ καταπλεῖ εἰς Βαλ-παράιστον, πόλιν τῆς δημοκρατίας τοῦ Χιλί (κάτ. 70,000), ἐνθα ἐνεργεῖται μέγιστον ἐμπόριον. Εἰς τὴν πόλιν δὲ ταύτην δύνανται οἱ ἐπιβάται ἐκ τοῦ Βουένος-Ἀϊρες ν' ἀπέλθωσι καὶ διὰ ξηρῆς, ἐὰν ἡ ὁδὸς εἶναι βραχὺ, ὅπερ δὲν συμβαίνει κατὰ τινα ἔτη, καὶ ν' ἀνέωρσιν ἐκεῖ τὸ πλοῖον, ἐὰν δὲν θέλωσι νὰ ὑποστώσι τὰς δυσχερεῖς τοῦ περιπλου τῆς Παταγονίας.

Ἐκ Βαλπαράισου ἀναγόμενον τὸ πλοῖον πρὸς Β. καὶ περὰ πλέον τὰ δυτικὰ παράλια τῆς Ν. Ἀμερικῆς καταπλεῖ εἰς Καλλάον, ἐπίνειον τῆς Λίμας, πρωτεύουσας τοῦ Περού, ἐξ ἧς ἀπέχει 8 χιλιομέτρων, ἐντεῦθεν δὲ διερχόμενον αὖθις τὸν Ἰσημερινὸν προσορμίζεται εἰς Παναμάν (18,000 κάτ.), πόλιν ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου Ἰσθμοῦ τοῦ διαχωρίζοντος τὴν βορείον ἀπὸ τῆς νοτίου Ἀμερικῆς.

Ἐκ Παναμᾶ βαίνειν πάντοτε πρὸς Β. θέλει προσορμισθῇ εἰς Ἀγίον Φραγκίσκον (6,000 κάτ.), πόλιν τῆς χρυσοφόρου χώρας τῆς Καλιφρονίας ἐπὶ τῆς Β. Ἀμερικῆς. Ἐκ τῆς πόλεως ταύτης, ἐνθα τὸ πλοῖον θέλει σταθμεύσει 13 ἡμέρας, οἱ ἐν τῷ πλοίῳ δύνανται διὰ τῶν σιδηροδρόμων νὰ ἐπισκεφθῶσι τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς.

Ἐκ τοῦ Ἀγ. Φραγκίσκου, καταλείπον τὴν Ἀμερικὴν θέλει μεταβῇ εἰς τὰς ἀπωτάτας χώρας τῆς Ὠκεανίας, ἐνθα θέλει διέλθῃ τὰ διάφορα ἐκεῖ ἀθροίσματα τῶν νήσων καὶ ἐπισκεφθῇ διαφόρους λιμένες αὐτῶν καὶ τῆς Αὐστραλίας, οἷον τὰς Σανδвичίας νήσους καὶ τὰς Φιδίνας, τὴν Ἀουκλάνδ τῆς Νέας Σελανδίας, τὰς πόλεις τῆς Νέας Ὀλλανδίας Μελβούρν καὶ Σίδνεϋ, καὶ τὴν Νουμέαν, πόλιν τῆς Νέας Καληδονίας. Ἐντεῦθεν δὲ ἀναγόμενον πρὸς Β. καὶ διερχόμενον αὖθις τὸν Ἰσημερινὸν, θέλει ἐπισκεφθῇ διαφόρους πόλεις τῆς Ἰαπωνίας, διαπλέον τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῆς θάλασσαν, οἷον τὴν Ὑοκοχάμην, καὶ τὴν ἐμπορικωτάτην Ὁζάκην, πόλιν 373,000 κατοίκων, ἐκεῖθεν δὲ κατερχόμενον θὰ προσορμισθῇ εἰς διαφόρους λιμένες τῆς Κίνας, τῶν Ἰνδιῶν καὶ τῶν παρακειμένων νήσων, ὡς τὴν Σαγκάϊ (395,000 κάτ.), τὴν ἀγγλικὴν κτῆσιν Χόγκ-Κόγκ, τὴν Βαταβίαν τῆς νήσου Ἰάβας, τὴν Σιγκαπὺρ, τὴν Καλκούταν καὶ Μεδράς τῶν Ἰνδιῶν, τὴν πόλιν Πορτ-δὲ-Γκαλ τῆς νήσου Τζαμπερῶν καὶ τὴν Κεϋλάνην καὶ τὴν Βομβάην. Ἐκ τῆς Βομβάης δὲ διὰ τοῦ Ἀδεν, πόλεως τῆς Ἀραβίας παρὰ τὸν πορθμὸν τοῦ Βαβελμενδὲς, καὶ διὰ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ τοῦ Σουέζ θέλει ἐπανακάμψῃ εἰς τὰ ἴδια.

Αἱ ἐκ τῆς περιδείας ταύτης ὠφέλειαι δὲν θέλουσι πηγάζει μόνον ἐκ τῶν θαλασσίων πλοίων

καὶ ἐκ τῶν γνώσεων τῶν παραλίων πόλεων εἰς τοὺς λιμένες τῶν ὁποίων θέλει προσορμίζεται τὸ ἀτμοπλοῖον, ἢ καὶ ἐκ τῆς ἐν αὐτῷ διδασκαλίας, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἐκδρομῶν, αἱ θὰ ποιῶσιν οἱ ἐπιβάται εἰς τὰς μεσογείους χώρας τῶν κατὰ μέρος ἐπικρατειῶν, εἰς τοὺς λιμένες τῶν ὁποίων ἐκάστοτε θὰ προσορμίζωνται.

Καίτοι δὲ ἀδύνατον νὰ ἐκτεθῶσιν ἐν τῷ δρομολογίῳ τοῦ πλοῖου ὅλα αἱ πιθαναὶ ἐκδρομαὶ εἰς τὰς μεσογείους χώρας τῶν διαφόρων σταθμῶν, οὐχ ἥττον ἡ ἐταιρεία ἐν γένει σημειοῖ ταύτας διακρίνουσα εἰς μικρὰς καὶ μεγάλας, νοθεύει ὑπὸ τὰς δευτέρας ἐκείνας, καθ' ἃς ὁ ὁδοιπόρος καταλείπων τὸ πλοῖον εἰς ἓνα τῶν σταθμῶν ἀνευρίσκει αὐτὸ εἰς ἕτερον. Ἐκ τῶν μικρῶν ἐκδρομῶν σημειοῦνται αἱ ἐξῆς.

Ἐκ Ῥίου-Ἰανέιρου ἐκδρομαὶ εἰς Περουπόλιν, Θερνὴν ἔδραν τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Βρασιλίας εἰς Νιχτερὸν, ἀνάδασιν εἰς τὸ μικρὸν ὄρος Κορκοβάδον κτλ.

Ἐκ Βουένος-Ἀϊρες ἀνάδασιν εἰς Ῥοζάριον ἢ ἐκδρομὴ εἰς τὰς γειτονευσούσας πόλεις.

Ἐκ Βαλπαράισου ἐκδρομὴ εἰς Σαντιάγον, πρωτεύουσιν τοῦ Χιλί, (διὰ σιδηροδρόμου) καὶ ἐντεῦθεν εἰς τὰς Κορδιλλέρας.

Ἐκ Καλλάου ἐκδρομὴ εἰς Λίμαν, πρωτεύουσιν τοῦ Περού καὶ ἐντεῦθεν εἰς διαφόρους πόλεις (διὰ σιδηροδρόμου).

Ἐξ Ἀγ. Φραγκίσκου ἐκδρομὴ εἰς Σακραμέντον, εἰς τὴν λίμνην Σαλὲ κτλ. (διὰ σιδηροδρόμου καὶ ἀτμοπλοῖου).

Ἐκ Χονολουλού (νῆσοι Σανδwich) ἐκδρομὴ εἰς τὸ μέγα ἡφαίστειον τῆς νήσου Χαβάϊ.

Ἐξ Ἀουκλάνδ, Μελβούρν, Σίδνεϋ ἐκδρομαὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Νέας Ὀλλανδίας διὰ τῶν σιδηροδρόμων, πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν μεταλλείων καὶ τῶν κτηνοτροφείων.

Ἐξ Ὑοκοχάμης ἐκδρομὴ εἰς Ὑέδδον (διὰ σιδηροδρόμου), εἰς Καναγάβαν.

Ἐξ Ὁζάκας ἐκδρομὴ εἰς τὸν λιμένα τοῦ Χόγκου καὶ εἰς Κιότον, ἔδραν τοῦ αὐτοκράτορος.

Ἐκ Χόγκ-Κόγκ ἐκδρομὴ εἰς Καντὼν (διὰ ἀτμοπλοῖου).

Ἐκ Καλκούτας ἐκδρομὴ εἰς Σανδερναγόρην, Μιδναπὺρ, Δάκαν καὶ Βεναρὲς (διὰ σιδηροδρόμου).

Ἐκ Βομβάης ἐκδρομὴ εἰς Πονάχ, Βορχαμπὺρ, Βαρόδαν (διὰ σιδηροδρόμου).

Αἱ μεγάλαι ἐκδρομαὶ αἱ προβλεπόμεναι ὑπὸ τοῦ προγράμματος εἶναι

1) Διάδασιν τῆς ἡπείρου τῆς Νοτίας Ἀμερικῆς ἀπὸ Βουένος-Ἀϊρες εἰς Βαλπαράισον.

2) Ἐπίσκεψιν τῶν Ἡνωμένων πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ἀπὸ τοῦ Παναμᾶ μέχρις Ἀγ. Φραγκίσκου.

3) Ἐκδρομὴ ἐκ Καλκούτας εἰς Βομβάην διὰ τῶν ἰνδικῶν σιδηροδρόμων καὶ ἐπίσκεψιν τῶν Ἀγγλικῶν Ἰνδιῶν.

4) Ἀπὸ Σουέζ εἰς Ἀλεξάνδρειαν διὰ τοῦ Καΐρου, ἐπίσκεψιν τῶν Πυραμίδων καὶ τῶν ἐρείπειων τῆς Μέμφιδος καὶ Ἡλιοπόλεως.

Τοιοῦτον εἶναι ἐν περιλήψει τὸ ὁδοιπορικὸν τοῦ πλοῖου.

Ὡς πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν πραγματικὴν ὁργάνωσιν τοῦ πλοῖου ἐλήφθη πᾶσα φροντίς ὅπως οἱ ἐν αὐτῷ ἔχωσι πᾶσαν περιποίησιν καὶ ἀνεκτόν βίον ὡς πρὸς τὴν οἰκισιν, τὴν τροφήν καὶ τὴν ὑπηρεσίαν. Δύνανται δὲ νὰ παραλάβωσι μεθ' ἑαυτῶν καὶ ἰδίους ὑπηρέτας καὶ ἀποσκευάς. Ἐκαστος τῶν περιηγητῶν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μεταφέρῃ δωρεὰν εἰς τὴν Εὐρώπην πράγματα διάφορα ἐκ τῆς περιηγήσεώς του μέχρι θάρους 2,000 κοιλῶν, πέραν δὲ τοῦ ποσού τούτου θέλει πληρώνει ναῦλον ἰδικιτέρως. Δωρεὰν ἡ ἐταιρεία ἐκτελεῖ καὶ τὴν δι' ἀτμοκίνητου ἀποβίβασιν τῶν ἐπιβατῶν εἰς τὴν ξηρὰν εἰς τοὺς διαφόρους λιμένες, δωρεὰν δὲ παρέχει καὶ τὴν ἱατρικὴν συνδρομήν.

Ἡ διοίκησις τοῦ πλοῖου θέλει ἀνατεθῇ εἰς ἀξιωματικὸν τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ.

Ὡς πρὸς τὴν ὁργάνωσιν δὲ τοῦ εκπαιδευτικοῦ τὸ πλοῖον θέλει περιέχει

Βιβλιοθήκην εἰδικὴν πρὸς τὸν σκοπὸν, συλλογὰς τῶν προϊόντων τῶν διαφόρων μερῶν τῆς γῆς, ἰδικιτέρως τῶν χρησίμων εἰς τὴν βιομηχανίαν, συλλογὰς ὡσαύτως πινάκων γεωγραφικῶν καὶ ναυτικῶν, σχεδίων καὶ εἰκόνων τῶν διαφόρων μερῶν, ἅτινα θὰ ἐπισκεφθῶσιν οἱ ὁδοιπόροι, πρὸς δὲ καὶ πάσας τὰς ἐφημερίδας τῶν ἐθνῶν εἰς ἃ προσεγγίζει τὸ πλοῖον.

Πλὴν δὲ τούτων ἐν τῷ πλοίῳ θὰ ὑπάρχωσι τρεῖς καθήγηται, οἵτινες θέλουσι διδάξει σειρὰν μαθημάτων ἐπὶ τοῦ καταστρώματος κατὰ τὸν πλουν. Τὰ μαθήματα δὲ θὰ εἶναι

1) Οἰκονομικὴ ἐπιστήμη. Προϊόντα τῆς χώρας, εἰς ἣν τὸ πλοῖον προσορμίζεται ὑπὸ ἐμπορικὴν ἔποψιν — θέσις τῶν ἀγορῶν — κατάστασις ἐν γένει τῆς χώρας ὑπὸ βιομηχανικὴν ἔποψιν — ἥθη καὶ ἔθιμα — σχέσεις πρὸς τοὺς λοιποὺς λαοὺς — ἱστορία — μέλλον πιθανόν — πᾶσι νέαι ἐδοὶ δύνανται νὰ χαρὰχθῶσι διὰ τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν συγκοινωνίαν.

2) Φυσικαὶ ἐπιστήμαι καὶ κλιματολογία. Φυλὴ τῶν κατοίκων — διακριτικὰ αὐτῶν σημεῖα — ζῶα — φέλιμα — ζῶα ἄγρια ἢ ἐπιβλαβῆ — φυτὰ, γενικὴ παραγωγή — κατάστασις τῆς φυτείας — γεωλογικὴ κατάσταση τοῦ ἐδάφους — ἐγγύρως πλοῦτος καὶ μεταλλεῖα.

3) Φυσικαὶ ἐπιστήμαι καὶ κλιματολογία. Μετεωρολογία — ἀνεμοὶ καὶ ρεύματα θαλάσσια — λεπτομέρειαι γεωγραφικαὶ — ὥραι τοῦ ἔτους — τοπικὴ υγιεινὴ.

Ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν δὲ τοῦ καθηγῆτορος τῆς φυσικῆς θέλουσιν ἐνεργεῖσθαι καὶ μετεωρολογικαὶ κατὰ τὸν πλουν παρατηρήσεις, πάντων

των συμπλεόντων λαμβανόντων γνώσιν αὐτῶν.

Ἰδιαίτερα φροντίδα δὲ ἀνταλαμβάνει ἡ ἑταιρεία περὶ τῶν νέων, οὓς αἱ οἰκογένειαι αὐτῶν ἀποστέλλουσιν εἰς τὴν περιουσίαν ἡθελον εἰδικῶς συστήσει εἰς τὴν ἐπιμέλειαν τῆς διοικήσεως.

Ἰερεὺς τοῦ πλοίου θέλει ἐκτελεῖ τὰ τῆς χριστιανικῆς λατρείας κατὰ τὸν πλοῦν.

Ἡ ἑταιρεία ἐθεώρησεν ὀρθὸν ν' ἀποκλείσῃ τὰς γυναικας τῆς περιουσίας ταύτης.

Ὁ ναύλος δ' οὐριζόμενος δι' ἕκαστον ἄτομον, εἰς ὃν συμπεριλαμβάνονται καὶ αἱ δαπάναι τῶν ἐκδρομῶν (πλὴν τῶν εἰς τὴν χώραν τοῦ Οὐδου πρὸς τὸ ΒΔ. τῶν Ἰνδιῶν) ὠρίσθη ὡς ἑξῆς:

Διὰ τοὺς θαλάμους, τοὺς χωρητικότητας ἐνὸς ἀτόμου 20-25,000 φράγκων, διὰ τοὺς χωρητικότητας δύο ἀτόμων 46-17,000 φράγκων.

Ἐν τῷ πλοίῳ ὠρίσθη μία μόνη θέσις ἐπιβατῶν, ἀπολαμβάνοντων τὰ αὐτὰ προνόμια. Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ θάλαμοι χωρητικότητας τριῶν ἀτόμων δι' αὐτοὺς δὲ ὠρίσθη ναῦλος 26-32,000 φράγκων κατ' ἄτομον, ἐν οἰκῇ μόνον 48 21,000 ἐὰν οἰκήσῃσι δύο, καὶ 45-16,000 ἐὰν οἰκήσῃσι τρία.

Οἱ ὑπηρεταὶ πληρόνουςιν 6,000 φράγκα.

Οἱ θάλαμοι καταλαμβάνονται κατὰ τὴν σειρὰν τῆς ἐγγραφῆς.

Ἡ ἑταιρεία ἐν τῷ προγράμματι αὐτῆς, ὅπερ ἐν φυλλαδίῳ ἐξέδωκε περιέχοντι καὶ σχέδιον κατατομῆς τοῦ πλοίου καὶ χάρτην γεωγραφικὴν, εἶχεν ὀρίσει ὡς ἡμέραν ἀναχωρήσεως τὴν 30 Ἰουνίου 1877, διὰ νεωτέρας ὅμως ἀγγελίας αὐτῆς ἀνέβαλε τὴν ἀναχώρησιν κατὰ τὰ τέλη τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Αἱ πρὸς τὴν ἑταιρίαν αἰτήσεις πέμπονται ὑπὸ τὴν ἐξῆς διεύθυνσιν

A MM. les Administrateurs de la Société des voyages d'études autour du monde. 8, place Vendôme, Paris.

Τὸ ὑπὸ τῆς ἑταιρίας δ' ἐκδοθὲν ἐν φυλλαδίῳ πρόγραμμα ἐπιγράφεται: Le tour du monde en 320 jours, comprenant six mois d'excursions dans les contrées les plus intéressantes du Globe.

A. ΜΗΛΙΑΡΑΚΗΣ.

ΔΙΟΓΕΝΗΣ Ο ΚΥΝΙΚΟΣ

Ὁ Ἀντισθένης ὑπῆρξεν ὁ ἰδρυτὴς τῆς κυνικῆς λεγομένης σχολῆς. Ὁπαδὸς τῆς πρακτικῆς τοῦ Σωκράτους φιλοσοφίας, οὗτινος διετέλεσε καὶ μαθητὴς, παρεμύρηνε τὴν ἀγαθὴν διδασκαλίαν, καὶ ἐξητέλεισε τὴν λιτὴν ἐκείνου δίαιταν. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σωκράτους ἤρξατο διδάσκων εἰς τὸ γυμνάσιον τῇ καλούμενον κυνόςκαργος. Ἐῖτε δὲ ἐκ τοῦ τόπου εἰς ὃν ἐδίδασκεν, εῖτε ἐκ τῆς λιτῆς μέχρι κτηνωδίας διαίτης οἱ ὀπαδοὶ τῆς σχολῆς ταύτης ἐκλήθησαν κυνικοὶ, καὶ αὐτὸς δ'

Ἀντισθένης ἐκάλεε ἑαυτὸν Ἀπλοκύναν. Τοῦτου μαθητὴς ὑπῆρξε Διογένης ὁ Σινωπεύς, υἱὸς Ἰκεσίου τοῦ τραπέζιτου. Τίς ἀγνοεῖ τὸ ὄνομα τοῦ κυνικοῦ τούτου φιλοσόφου, ὃν ἀρχαῖοι καὶ νεώτεροι σχεδὸν ἀπεθέωσαν; Καὶ ὅμως ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀρχαίας φιλοσοφίας δυσκόλως θέλομεν ἀπαντήσαι ἄνδρα ἀπεχθέστερον καὶ μᾶλλον ἀσχήμονα, ἀληθῶς κύνα λυσσητήρα ὡς κομποῖρημον ὃν ἀπεκάλεε ἑαυτόν.

Ὁ παιδικὸς αὐτοῦ βίος οὐδὲ εὐτυχὴς ὑπῆρξεν οὐδὲ ἄμεμπτος· ὁ πατὴρ αὐτοῦ εἶχε δημοσίαν τράπεζαν· μὴ ἀκούμενος δὲ εἰς τὸν πλοῦτον ὃν διὰ τοῦ ἐπαγγέλματος τούτου ἀπέκτα, ἀπεφάσισε νὰ γίνῃ πλουσιώτερος δι' ἀφελεστέρου τινὸς τρόπου, παραχαράττων τὰ νομίσματα· πολλοὶ ἀποδίδουσιν εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Ἰκεσίου τὴν πράξιν· ἀλλὰ τὸ πιθανώτερον εἶναι ὅτι πατὴρ καὶ υἱὸς ἐξετέλεσαν ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἔγκλημα τῆς παραχαράξεως. Ἀνακαλυφθείσης τῆς πράξεως ὁ μὲν πατὴρ ἐθανατώθη, ὁ δὲ μέλλων ἐνδοξος φιλόσοφος ἐσώθη τραπείζῃς εἰς φυγὴν, περιεπλανήθη εἰς διαφόρους πόλεις, ἐπεσεκέρθη τοῖς Δελφοῦς, κκουρήσας δὲ καὶ ἐκεῖ ἀπῆλθεν εἰς Ἀθήνας, συνεπιφέρον μεθ' ἑαυτοῦ πενίαν ἥκραν καὶ φιλοδοξίαν ἥκραν· ἀλλὰ καὶ ῥαθυμίαν πολλὴν καὶ ἀμάθειαν.

Ἐν Ἀθήναις ἐπεσεκέρθη τοῖς διαφόροις διδασκάλοις, ἀλλ' ὑπὲρ πάντας ἐπροτίμησε τὸν Ἀντισθένην· οὐχὶ βεβαίως διότι ἐπαίσθη περὶ τοῦ υἱοῦ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ, ἀλλὰ διότι ἐπαίσθη ὅτι ταχέως ἠδύνετο νὰ γίνῃ κάτοχος τῆς ἀσφόρου ἐκείνης σοφίας, ἥς τὸ θεμέλιον ἦν ὁ κτηνώδης βίος. Χρήματα δὲν εἶχε, παιδείαν δὲν εἶχεν, ἀναίδειαν ἀπέκτησε μεγίστην ἔνεκα τῶν διαφόρων αὐτοῦ κκουρημάτων, ἠδύνετο λοιπὸν νὰ ἀνακαλύψῃ καταλληλότερον διδασκαλὸν τοῦ Ἀντισθένης; Ἀλλ' ἂν ὁ Ἀντισθένης διέστρεψε τὴν διδασκαλίαν τοῦ Σωκράτους, δὲν ἐξητέλεισεν ὅμως αὐτὴν ἐπὶ τοσοῦτον ὅσον ὁ Διογένης. Καὶ διὰ τοῦτο ἴσως ὁ μὲν Ἀντισθένης ὑπὸ μόνῃς τῆς ἱστορίας τῆς φιλοσοφίας ἐστὶ γνωστὸς, τοῦ δὲ Διογένης τὸ ὄνομα ἦτο καὶ εἶναι δημοτικώτατον. Ἡ ἀνθρωπότης ἀγαπᾷ τὸ παράδοξον καὶ θεοποιεῖ πολλὰς τὸ γελοῖον. Ὁ Διογένης παρέστη ποτὲ πλησίον ῥήτορος περὶ τῶν κοινῶν σπουδαίως ἀγορεύοντος· ἀλλ' ὁ ῥήτωρ οὐδένα πλὴν τοῦ Σινωπέως εἶχεν ἄλλον ἀκροατὴν· πολλοὶ ἤρχοντο καὶ παρήρχοντο χωρὶς νὰ προσέξωσι ποσῶς εἰς τὰς συμβουλὰς αὐτοῦ. Ὁ Διογένης τότε ἐσυμβούλευσε τὸν ῥήτορα ν' ἀρχίσῃ νὰ τρεπεῖζῃ· ἀμέσως πληθὸς πολὺ συνήχθη περὶ τὸν τρεπεῖζοντα καὶ οὐδέποτε ἴσως ἀκροατήριον ῥήτορος ὑπῆρξε πολυανθρωπότερον. Ὁ Διογένης ἔσκωψε μὲν τότε τοὺς ἀνοήτους ἐκείνους οἵτινες ἄσμενοι προσήρχοντο πρὸς τὸν ἀνοητεύοντα, ὀλιγώρουν δὲ τὸν σπουδαιολογούντα· ἀλλ' ἡ τύχη αὐτοῦ ὑπῆρξεν ὁμοία· διὰ τῆς

ἀσχημοσύνης αὐτοῦ ἐπέστησε τὴν προσοχὴν τῶν τε συγχρόνων καὶ τῶν μεταγενεστέρων.

Ὁ Διογένης δὲν ἔχει σύστημα φιλοσοφικόν· οὐδὲ ἦτο δυνατόν νὰ ἔχῃ ἀφοῦ ἀπεσκοράκιζε πᾶσαν θεωρίαν. Τὴν φήμην αὐτοῦ ἀπέκτησε διότι ἔζη ῥυπαρὸς καὶ ἀκάθαρτος φέρων πήραν καὶ βικτηρίαν, κατοικῶν εἰς τὸν παρὰ τὸ Μητροῶν πῖλον, καὶ κατασβερευόμενος τῶν ἄλλων. Καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶχε τὴν συνάσθησιν τῆς ἰδίας ἀμαθείας δι' ἣν πολλοὶ τῶν συγχρόνων ἐφεγον αὐτόν· διότι ὅτε ποτὲ τῷ εἶπον—πῶς οὐδὲν εἰδὼς φιλοσοφεῖς; ἀπήντησε—καὶ ἂν προσποιούμαι σοφίαν καὶ τοῦτο φιλοσοφεῖν ἐστὶ. Διὰ τοῦτο ἐπρέσβευεν ὅτι ἡ μουσικὴ, ἡ γεωμετρία, ἡ φυσικὴ καὶ τὰ τοιαῦτα εἰσὶν ἄχρηστα καὶ οὐχὶ ἀναγκαῖα. Ἐὰν δὲ ἐκ τῶν τῇ δὲ κακεῖσε διεσπαρμένων γνωμῶν καὶ ἀποφθεγμάτων αὐτοῦ θελήσωμεν νὰ κρίνωμεν τί ἐπὶ τέλους ἐπρέσβευεν ὁ παρὰδοξος αὐτὸς ἄνθρωπος, θέλομεν ἰδεῖ ὅτι παρὰδοξος πᾶσαν πρὸ αὐτοῦ λαχθεῖσαν τερατολογίαν καὶ ἀνοησίαν, ἀποκρούων ἐν τούτοις πᾶν ἀληθὲς σοφὸν καὶ ὠφέλιμον.

Ἀλλ' ἂν ἐν ταῖς δοξασταῖς αὐτοῦ ἦν ἀφυστατος, ἦν ὅμως εὐφύεστατος εἰς τὸ σκώπτειν καὶ τὸ ἐνεδιδίξειν. Οὕτω τὴν μὲν Εὐκλείδου σχολὴν ἔλεγε χολὴν· τὴν δὲ Πλάτωνος διατριβὴν κατὰ τριβὴν· τοὺς δὲ Διονυσιακοὺς μεγάλα θυμάματα μωροῖς· τοὺς δημαγωγοὺς ὄχλου διακόνους. Οὐδένα φιλόσοφον ἀνείχετο, πάντας ἐχλεύαζεν, ἀλλὰ πρὸ πάντων τὸν Πλάτωνα. Καὶ αὐτὸν τὸν Σωκράτην ἔλεγε μαινόμενον. Ἀλλ' ἂν ὁ Σωκράτης ἐμάνετο, τί ἔπαρχε λοιπὸν Διογένης ὁ κύων; Ἐλεγε δὲ ὅτι περὶ μὲν τοῦ παρορύττειν καὶ λακτίζειν ἀγωνίζονται οἱ ἄνθρωποι, περὶ δὲ καλοκαγαθίας οὐδεὶς. Ἐθαύμαζε τοὺς γραμματικούς, οἵτινες τὰ μὲν τοῦ Ὀδυσσεὺς κακὰ ἀνεζήτουν, ἠγνόουν δὲ τὰ ἴδια· καὶ τοὺς μουσικούς, οἵτινες ἀρμόττουσι μὲν τὰς ἐν τῇ λύρᾳ χορδὰς, ἀνάρμοστα δ' ἔχουσι τὰ ἦθη· καὶ τοὺς μαθηματικούς, οἵτινες ἀποβλέπουσι μὲν πρὸς τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην, τὰ δ' ἐν ποσὶ πράγματα παρορῶσι· καὶ τοὺς ῥήτορας, οἵτινες σπουδάζουσι μὲν τοὺς περὶ δικαίου λόγους, οὐδὲν δὲ ῥυθμίζουσι τὸν ἑαυτῶν βίον πρὸς τὸ δίκαιον· ἀλλὰ πρὸ πάντων ἐθαύμαζε πῶς οἱ ἄνθρωποι ἐπαينوῦσι μὲν τοὺς δικαίους ὅτι εἰσὶν ἀνώτεροι τῶν χρημάτων, ζηλοῦσιν ὅμως τοὺς πολυχρημάτους.

Λέγουσιν ὅτι Ἀλέξανδρος ὁ μέγας εἶπε ποτὲ, ὅτι, ἐὰν δὲν ἦτο Ἀλέξανδρος, ἤθελε νὰ ἦναι Διογένης· τὸ πρᾶγμα φαίνεται ἀπίθανον· ψυχὴ γενναία καὶ μεγαλόφρων, ἦτο ἀδύνατον νὰ ζηλεύσῃ τὴν ποταπὴν δίαιταν καὶ τὸν ἄμουσον καὶ ἀπειρόκαλον βίον τοῦ Διογένης· τίς οἶδε τίς ἐκ τῶν ὀπαδῶν τοῦ Διογένης ἐπλάσε τὸν μῦθον τοῦτον.

Ἐνίοτε καὶ ἀπαντήσας αὐτοῦ ἦσαν ἐπὶ τῷ

σοῦτον ἀηδεῖς καὶ ὀχλικά, ὥστε εἶναι ἄπορον τῇ ἀληθείᾳ πῶς ἠνείχετο αὐτὰς ὁ τῶν Ἀθηναίων λαός, ὁ εὐφύεστερος καὶ χαριέστερος καὶ ἐν τῇ ἐποχῇ ἐστὶ ἐκείνη λαός. Προσεκλήθη ποτὲ εἰς οἶκον πολυτελέστατον, ὁ δὲ οἰκοδεσπότης ἐκώλυεν αὐτὸν νὰ πύσῃ, ἐπειδὴ δ' ἐχρέμψατο, εἰς τὴν ὄψιν τοῦ οἰκοδεσπότου ἔπτυσεν, εἰπὼν ὅτι δὲν εὐρίσκει χεῖρονα τόπον. Ἀλλοτε πάλιν ἤρχισε νὰ κρίζῃ,—Ἰὼ ἄνθρωποι! συνελθόντων δὲ καθίστατο τῇ βακτηρίᾳ εἰπὼν—ἀνθρώπους ἐκάλεσα καὶ οὐχὶ καθάρματα. Καὶ ὅμως τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, ὅστις τοσάκις ἐξύβρισε τοὺς Ἀθηναίους, οἱ Ἀθηναῖοι ἠγάπων ἐπὶ τοσοῦτον, ὥς ὅτε μείρακιον ἔθραυσεν τὸν πῖλον αὐτοῦ, τοῦτο μὲν ἔδειραν ἀνηλεῶς, εἰς δὲ τὸν Διογένην παρέσχον ἄλλον.

Ἀλλ' ἰδίως διέπρεπεν ὁ Διογένης διὰ τὰ λογοπαίγνια αὐτοῦ, ὃν τινα εἰσὶ τῶντι ἄριστα.

Πλέων ποτὲ εἰς Αἴγιναν συνελήφθη ὑπὸ πειρατῶν ὃν ἦρχε Σκίρπαλος, εἰς Κρήτην δὲ ἀπαχθεὶς ἐπωλεῖτο. Ὁ κῆρυξ ἠρώτησεν αὐτὸν τί γνωρίζεις νὰ πράττῃ, ὁ δὲ Διογένης μετὰ θάρρους ἀπήντησε—νὰ ἄρχω ἀνθρώπων. Ὁ κῆρυξ ἐξέλαθεν αὐτὸν ὡς παράφρονα, ἐνῷ δὲ ἐπεκράτει σιγῇ, ἐφάνη ἐκεῖ πλησίον εὐπατρίδης Κορίνθιος Ξενιάδης καλούμενος, ἀπλοῦς καὶ ἀγαθὸς ἄνθρωπος, ὅστις περιεργάζετο ἀπλήστως τὴν παρὰδοξον τοῦ κυνικοῦ ὄψιν. Τοῦτο ἰδὼν ὁ Διογένης, εἶπε πρὸς τὸν κῆρυκα—εἰς τοῦτον πῶς λει με, οὗτος ἔχει ἀνάγκην δεσπότου. Ὁ Ξενιάδης γελάσας ἠγόρασε τὸν φιλόσοφον καὶ ἀπαγαγὼν εἰς Κόρινθον ἀνέθετο εἰς αὐτὸν τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ οἴκου καὶ τῶν τέκνων. Φαίνεται δὲ ὅτι ὁ Ξενιάδης δὲν ἦτο φίλος τῆς πολυτελείας, διότι ἐπὶ τοσοῦτον εὐχαριστήθη διὰ τὴν λιτὴν δίαιταν ἣν εἰς τὸν οἶκον ὁ Διογένης εἰσήγαγε καὶ εἰς ἣν ἦσκει τοὺς παῖδας, ὥστε ἔλεγεν ὅτι ἀγαθὸς δαίμων εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. Ἐν τούτοις οἱ ἐξ Ἀθηναίων γνώριμοι αὐτοῦ, μαθόντες τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ ἀνδρός, ἠθέλησαν νὰ ἐξαγοράσωσιν αὐτόν· ἀλλ' ὁ Διογένης ἀπεκάλεσεν αὐτοὺς εὐήθεις, διότι, εἶπε, δὲν εἶναι οἱλέοντες δοῦλοι τῶν τρεφόντων, ἀλλ' οἱ τρέφοντες δοῦλοι τῶν λεόντων. Ἄν θέλατε δὲ νὰ μάθητε πῶς ἀνέτρεψε τοὺς δυστυχεῖς παῖδας τοῦ Ξενιάδου, ἀρκεῖ ἡ περικοπὴ αὐτῇ τοῦ Λαερτίου. «Ἐν χρῷ κουρίζετε καὶ ἀκαλλωπίστους εἰργάζετο καὶ ἀχίτωνας καὶ ἀνυποδήτους καὶ σιωπηλοὺς, καθ' αὐτοὺς βλέποντας ἐν ταῖς ὁδοῖς.»

Ἀπέθανεν ὅπως καὶ ἔζησεν· ἠθέλησε νὰ συμμερισθῇ πολὺ πονεῖ μετὰ κυνῶν οἵτινες ἐδηξάν τὸν τένοντα τοῦ ποδὸς αὐτοῦ, ἐξ οὗ ἐτελευτήσῃ ζήσας ἐννεμήκοντα ἔτη. Ἐκ τῶν συγγραμμάτων ἅτινα ἀρίθμει ὁ Λαέρτιος οὐδὲν κατὰ πᾶσαν πιθανότητά ἀνήκει εἰς αὐτόν. Διότι δὲν φαίνεται ἄνθρωπος δυνάμενος νὰ συγγράφῃ· ἄλλως δὲ καὶ οἱ ἀρχαῖοι λέγουσιν ὅτι δὲν ἄντικον εἰς τὸν

Διογένην τ' ἀποδιδόμενα εἰς αὐτὸν βιβλία. Λέγεται δὲ ὅτι καὶ πάλιν περὶ τὸ πτώμα αὐτοῦ ἐγένετο τίνες θάψουσιν αὐτόν. Ἐτάφη ἐν Κορίνθῳ παρὰ τὴν πύλιν τὴν πρὸς τὸν Ἰσθμόν. Ἔθεσαν ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτοῦ κίονα καὶ ἐπ' αὐτοῦ κῦμα ἐκ Παρίου μαρμάρου. Ὑστερον καὶ οἱ συμπολιταὶ αὐτοῦ ἐτίμησαν τὸν ἄνδρα διὰ χαλκῶν εἰκόνων.

Αἱ μὲν χαλκαὶ ἐκείναι εἰκόνες καὶ τὸ ἄγαλμα δὲν ὑπάρχουσι πλέον, τὸ δὲ ὄνομα αὐτοῦ σώζεται ὅπως μαρτυρεῖ ὅτι ἀπαντῶνται ἄνθρωποι, οἵτινες, καίτοι ἀνάξιοι τῆς ὑστεροφημίας, κλέπτουσι τὴν ἀθανασία, ἐνῶ οὐδόλως ὠφέλησαν τὴν ἀνθρωπότητα. Ἀγνοοῦμεν οἱ πλείστοι τὸ ὄνομα τοῦ ἀνακλιψάντος τὴν Δαμακλίδαν, δι' αὐτῆς ὑπὲρ πάντα ἄλλον εὐεργετήσαντος τὴν ἀνθρωπότητα καὶ ὅμως οὐδεὶς ἄγνωστὸς Διογένην τὸν κῦμα.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Πόθεν ὀνομάσθησαν οἱ Φαναριῶται.

Ὁ Γύλλιος λέγει, ὅτι ἡ γνωστὴ συνοικία τῆς Κωνσταντινουπόλεως *Φανάριον* (ἐν ᾗ ἔδρευον τό τε Οἰκουμένικόν Πατριαρχεῖον καὶ ὁ ἀνώτερος κληρὸς), ὀνομάσθη οὕτω, διότι τὸ περικλειὸν αὐτὴν δεύτερον νεῖχος ἐκτίσθη ἐν μιᾷ νυκτὶ ὑπὸ φανοῦς, ἐπικειμένης τῆς πολιορκίας· ἄλλοι δὲ συγγραφεῖς διατείνονται ὅτι ὀνομάσθη οὕτω, διότι ἐπὶ τοῦ παρκαυμένου ἀκρωτηρίου ὅλ' ὑπόυτο φανὸς τὸ πάλαι πρὸς ἐδηγίαν τῶν πλοίων διὰ τὰς παρὰ τὸ Πετρίον ὑφάλους πέτρας. Ἐν τῇ συνοικίᾳ ταύτῃ συνοικήσαντες, ἀπ' αὐτῶν ἀκόμη τῶν πρώτων μετὰ τὴν ἔλθουσιν χρόνων, οἱ λογιώτεροι καὶ ἐπισημότεροι Ἕλληνες τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὀνομαζόμενοι *Φαναριῶται*.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Ἀποφθέγματα Μανταῦ.

[Ἡ γλώσσα τῶν Μανταῦ (ἐν τῇ κεντρικῇ Ἀσίᾳ) εἶναι συγγενὴς τῇ κινεζικῇ.]

Ὁ σοφὸς ἐρωτᾷ ἑαυτὸν· ὁ μωρὸς ἐρωτᾷ τοὺς ἄλλους.

Ἐάν ἀφ' ἐνὸς ὁ ἀροτριῶν τὴν γῆν βοῦς δὲν ἔχη χόρτον ἐπαρκὲς διὰ τὴν τροφήν του, ἀφ' ἐτέρου ὁ ποντικὸς ἐν τῇ σιταποθήκῃ ἔχει μεγίστην περίσσειαν τροφῆς.

Ἀπὸ ὁλόκληρον στρατεύμα εἶναι δυνατόν ν' ἀφαιρεθῇ διὰ τῆς βίας ὁ στρατηγός, ἀλλ' ἀδύνατον εἶναι ἀπὸ ἄνθρωπον, καὶ μόνος ἂν ᾔδειν οὗτος, ν' ἀφαιρέσῃ τις διὰ τῆς βίας μίαν ἰδέαν του.

Ὑπάρχει που πτωχὸς, οὗ ὁ χαρακτήρ νὰ ᾔναι ἐντελὴς ἀπηλλαγμένος ταπεινότητος, πλούσιος, ἐντελὴς ἀπηλλαγμένος ἀλαζονείας;

Ὁ ἄνθρωπος δὲν φθάνει εἰς ἡλικίαν ἑκατὸν ἐτῶν, ἀλλ' ἀποθνήσκων φέρει μεθ' ἑαυτοῦ συμφορὰς χιλίων ἐτῶν.

Π.*

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΜΑΡΚΟΥ ΒΟΤΣΑΡΗ

Ὁ ἐν Λιόρνου συνδρομητὴς ἡμῶν κ. Γ. Π. κέκτηται ἀξιόλογον συλλογὴν αὐτογράφων, ἀποριώντων τὴν ἱστορίαν τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγώνος μας, ἐν οἷς καὶ ἐπιστολὰς τῶν κορυφαίων πρωταγωνιστῶν, καὶ ὁλόκληρον τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ Ὀδυσσεὺς Ἀνδρουτσόπου. Ἐκ τῆς συλλογῆς ταύτης ἀπέστειλεν ἡμῖν πρὸς δημοσίευσιν τὴν ἐπομένην τοῦ Μάρκου Βότσαρη ἐπιστολήν, τῆς ὁποίας εὐλαβείας ἄξιον ἐκρίναμεν τὸ ἀνορθόγραφον.

Σ. τ. Δ.

Κίρ γιόρρι

Εἰς ἐξέρις ὁποῦ ἔχο καλὰμπαλίκι πολὺ καὶ ναμοῦ δῆνις τιν καὶ εἰμέρα ἀπὸ τέσερες μποτίλες κρασεὶ καὶ μισι οὐκ ῥίξι καὶ μένο

1822

αδελφός μου

Ἰουλίου 2

ΜΑΡΚΟ

Πέττα

ΜΗΟΤΖΑΡΙΣ.

[Αἱ μὲν φράσαι οἷνον κινεῖται βαρέλια πυρίτιδος, ἡ δὲ ὁκὸς ῥίξι, καντάριον μολύβδου.]

ΛΙΣΙΟΣ ΟΙΩΝΟΣ

Ἡ ἡνιοδος τοῦ Κανάρη εἰς τὴν πολιτικὴν δρίζοντα τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὰς παρούσας μάλιστα περιστάσεις τῆς Ἀνατολῆς, ἐνῶ ποιητὴς τῆς τῆς Γαλλίας ἐκ τῶν ἐνδοξοτέρων ἔγραψεν ὅτι

«L'oubli s'enracine et séjourne en lui»,

ἐθεωρήθη αἰσὶς οἰωνὸς ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἡμῶν. Περὶ τούτου δὲ ὁμιλοῦσι σήμερον μετὰ χαρᾶς οἱ κατὰ τὴν δυτικὴν Εὐρώπην φιλέλληνες, καὶ τίς ἀπέστειλεν ἐκεῖθεν πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς *Εστίας* σπάνιον φυλλάδιον, ἐκδοθὲν ἐν καιρῷ τοῦ ἀγώνος ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου Δουμᾶ, ἅμα δὲ περιέχον μετὰ διθυράμβου καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἥρωος. Καὶ τίς ποιητὴς τῆς μεγάλης ἐκείνης ἐποχῆς δὲν ἔσπευσε νὰ περιβάλῃ τὸ ἴδιον κλέος διὰ τοῦ κλέους ἐκείνου τὸν δόποιον ἐπεκάλεσαν *ἡμίθεον*; Ὁ Βερνᾶν, ὁ Λαμαρτίν, ὁ Δελαβίν, ὁ Μπάϋρων, ὁ Δεβρουν, ὁ Βίκτωρ Οὐγκώ καὶ πλείστοι ἄλλοι ἀνύμνησαν ἐνθουσιωδῶς τὸν ἥρωα.

«Οὐδενὸς τῶν μεγάλων ἀγωνιστῶν τὸ ὄνομα, ἔγραψε πρό τινων ἐτῶν ὁ κ. Ν. Δρακούμης, διεδοθήκη τοσοῦτον διὰ τὸ εἶδος τῶν ἀνδραγαθημάτων ὅσον τὸ τοῦ Κανάρη. Οἱ ποιηταὶ ἀνύμνησαν διὰ διθυράμβων τὸν ἐνδοξον πυρπολητὴν, οἱ μουσουργοὶ ἔψαλον τοὺς θριάμβους

1. Canaris. Dithyrambe par Alex. Dumas. Au profit des Grecs. Paris, 1826, 16ος σελ. 10.

του, ἡ γλυπτικὴ καὶ ἡ ζωγραφικὴ παρέπεμψαν εἰς τοὺς αἰῶνας τὸ ὁμοίωμα τοῦ ἥρωος, αἱ φιλελληνικαὶ ἐταιρίαι ἡρμήνευσαν πολλάκις τὸν παγκόσμιον θαυμασμόν δι' ἀποστολὰς ἐνθυμίων καὶ πανηγυρικῶν ἐπιστολῶν, πλείστοι δὲ Γάλλοι, Ἀγγελοι, Γερμανοὶ, Ὀλλανδοὶ καὶ ἄλλοι ἐδωρήσαντο αὐτῷ ξίφη, πυροβόλα, ἀδάμαντας, δακτυλίους καὶ τὰ τοιαῦτα., σήμερον δὲ μόνος ἐπιζῶν ἐκ πάντων τῶν ἡρώων τοῦ μεγάλου ἀγώνος, ἥρως οὐχὶ προσηκούμενος διὰ μαχῶν κλεφτικῶν ἡ κατὰ θάλασσαν στρατηγμάτων καὶ συγκρούσεων, ἀλλ' ὡς ἡ Ἀθηνᾶ γεννηθεὶς πάνοπλος, πρεσβύτης μὲν τὴν ἡλικίαν, ἀκαμῆτος ὅμως τὴν φιλοπατρίαν καὶ ἀλύμαντον φέρων ἐπὶ τοῦ προσώπου τὴν σφραγίδα τῆς ἀρχαίας τόλμης, ὁμοιάζει πρὸς ὑψίκομον δρῶν ἐν μέσῳ ἡρημωμένου δάσους, ἥς τὴν θαλερὰν κορυφὴν δὲν ἔσχυσε νὰ μαράνη ὁ χρόνος.»

Τοιοῦτος ὑπάρχει ὁ Κανάρης φαίνεται ἔτοιμος νὰ δράξῃ καὶ σήμερον τὰς δάδας τῆς Χίου καὶ τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ νὰ ἐπαναλάβῃ ὅ, τι ἔγραψεν ὁ Ἀλέξανδρος Δουμᾶ, ἐξυμνῶν τὰ κατορθώματα τοῦ ἐνδοξοῦ Ψαριανοῦ:

Et du sein de ces feux, allumés par la gloire,
S'élancèrent des cris de rage et de victoire,
Qui portaient jusqu'aux cieux le nom de Canaris.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΑΝΑΡΗΝ

Ὡς λείψανον εἰσέτι ζῶν μεμαρυσμένων χρόνων,
Ὡς τμήμα ἔργου εὐκλεοῦς τῶν εὐκλειῶν προγόνων,
Μὲ λύπην τὴν σμικρότητα τῆς νῦν Ἑλλάδος καθορῶν,
Οὕτω καὶ σὺ παρίστασαι ἐν μέσῳ μας, Κανάρη,
Μνημεῖον μέγα γενεᾶς, ἥτις σχεδὸν ἐφάρρη,
Ἦρωες ἡρώων καίρων.

Νήπιον ἔτι ἤκουον, ἐκάστοτε ἄλλοιόν,
Ἀπὸ τὰ χεῖλη τῶν τροφῶν τὸν σύγχρονόν σου εἶον,
Ὡς βίον ἥρωος τινος ἡ ἡμιθέου παλαιοῦ,
Μ' ἔλεγον «ναύτης τῶν Ψάρων εἰς μόνος μὲ ἐν πλοῖον
Σωρείας ἀπατέρως τρικρότων γιγαντείων»,
Κ' ἴσος μ' ἐφαίνεσο Θεοῦ.

Ἀνέγων νέος ἔπειτα μὲ ἐκπληξίν παίδου
Τὰς πράξεις τοῦ γονίμου σου καὶ εὐγενοῦ σταδίου,
Σὲ ἠκολούθησα παντοῦ τὰ θέματα σου εὐλογῶν,
Ὅποτε περιέτρεγες τοῦ Πόντου τὰς ἐκτάσεις,
Καὶ τρίκρατα μὲ λέμβον σὺ, ὁ δάμιον τῆς θαλάσσης,
Ἐκαμνες θύματα φλογῶν.

Τὸ ὄνομά σου πανταχοῦ ἀπέστειλεν ἡ φήμη,
Ἡ οἰκουμένη ἄρως ἀνέμενε, ἐτοίμη
Πάντα σου νέον θρίαμβον νὰ χαρίσῃ μετὰ χαρᾶν.
Ὡς ἀεὶ καταπεσὼν ἐκ κορυφῶν ὑψίστων,
Ἐν μέσῳ στόλων ἐπιπτες ἐξαίτης πολυίστων,
Ἐκλέγων πλοῖον ὡς βοράν.

Ὅτε εἰς νύκτα ζοφερὰν ἐν μέσῳ τῶν κυμάτων
Ἀντήλουν αἰῶνης γοεροὶ ὀλοφυμοὶ θυμάτων,
Κ' ἔδλεπον λάμψιν ἀστραπῆς, κ' ἤκουον κρότον κεραυνῶν,
Ἐλεγον τρίκροτον κανὸν ὅλ' αἰεὶ ὁ Κανάρης. . . .
Κ' ἡ θάλασσα κατέπινεν ὄπλα, ἱστὺς, κιδάρεις,
Πασσάδων πτώματα κλεινῶν,

Πατάδων, οὓς ἀπέστειλες, ἐμπλέτους ἔτι μύρων,
Ἀπὸ τὴν κλίνην τῆς τραφῆς, ἀπ' εὐτυχῶν ὀνείρων
Εἰς ἄλλον κόσμον τρέμοντες νὰ κοιμηθῶν διὰ παντός,

Ὅς, ἐκ τῶν περιπτώσεων θερμῶς τῶν χαρμενίων,
Τὸ κύμα περιέπτυσσε ἐρωτικῶς τὸ κρῖον,
Καὶ . . . τοὺς ἐδούλεν ἐντός.

Ὡ! ἄφες νὰ διηγηθῶ μὲ γλώσσαν νεανίου
Ἐν ἐνδοξῶν κατορθώμα ἐνδοξοτάτου εἶον,
Ἐπίτρεψον εἰς ἄγνωστον καὶ δειλιῶντα ποιητὴν
Ν' ἀνακλέσῃ παρὰ τοῦ λαμπρῶν, ἀκτινοβόλον,
Ν' ἀναθερμάνῃ εἰς τὸ πῦρ τοῦ ἐμπρησμοῦ τῶν στόλων
Τὸν γέροντα πυρπολητὴν.

Μετὰ τῆς Χίου τὴν σφαγὴν ὁ στόλος τοῦ Σουλτάνου
Περιοιτεφθὲς ὑπὸ αἰσχροῦ κ' αἱματηροῦ στεφάνου,
Ἐκπλεῖ, πῦρ καὶ σιδήρον νὰ φέρῃ ἀλλαχοῦ ποθῶν.
Τὴν νύκτα ταύτην ἐορτὴν ὁ Καραλῆς τοῖς δίδει,
Σφαγῶν τοσοῦτων λάφυρα ἀπολαμβάνων ἥδη
Πληρίον δούλων εὐπειθῶν.

Ἀντανάκλωνται τὰ πῦρ τοῦ στόλου εἰς τὸν πόντον,
Καὶ μεταξὺ τούτων σκαφῶν, τὸ κύμα θαρυνόντων,
Ὅραται ἀπαστράπτουσα ὑπὸ φανῶν ἡ ναυαρχίς.
Ἀπὸ τὰ ἄσπρα ἀντηγεῖ εὐθύμως τῶν ὀργίων,
Μὲ τρύπαιον αἱματηρὸν κομμεῖται τὸ ἱστίον,
Ὡς σῆμα Τουρκικῆς ἀρχῆς.

Ἡ χεὶρ τῶν εἶναι μ' αἵματα ἀκόμη βεβαρμένη,
Ἐπηρετοῦν τὰ ὄργια τῆς Χίου αἱ παρθένοι,
Τῶν συγγενῶν τῶν κλείουσαι τὸν ὕληρον καὶ τὴν σφαγὴν,
Μὲ πόθον ἐνθυμούμεναι τὰς τέφρας τῆς ποικίλης,
Τὰ ἄσπρα καὶ τοὺς χοροὺς καὶ τὰς ἀθῶνας φίλεις,
Καὶ τῆς πατρίδος τῶν τὴν γῆν.

Ἐνῶ πλὴν παραδίδονται εἰς τὴν τρυφὴν κ' εἰς οἶνον,
Ὁ Πλάτης ἄνω ἀγρυπνεῖ κ' ἡ λύσσα τῶν Ἑλλήνων.
Μικρὰ προσπλέει ἄκατος μὲ βόθρον κώπης ἐλαφρὸν,
Καὶ ἡ αἰφνίδιος φωνὴ «ὁ ἀπιστος μὲς καλεῖ»
Ἐκλύει πᾶσαν τὴν ἰσχὺν, κανεὶς τῶν δὲν παλαίει
Πρὸς θάνατον ὀδυνηρόν.

Τὸν Καραλὴν ἐξήγειρεν ὁ θόρυβος τοῦ πότου,
Καὶ εἶδε τὴν πυρπόλησιν φρυάσσον τοῦ τρικρότου,
Καὶ πληγωμένος προσπαθεῖ νὰ διαφύγῃ εἰς τὴν ἀκτὴν,
Ἀλλὰ τὸν ἀποθεῖ ἡ γῆ, ἣν ἔδωκε μὲ αἶμα,
Καὶ βλέπει μόνον κύματα τὸ ἔσχατόν του βλέμμα,
Καὶ οὐρανὸν ἐκδιηκτὴν.

Δισγίλοι ἐπνίγησαν! Ἐξεδιήθη, Χίος!
Μὲ τούρων αἶμα δάσεται τὸ γαῖμα σου ὁμοίως,
Καὶ παραφέρ' ἡ θάλασσα θύματα αἶμα καὶ φονεῖς.
Καὶ αὕτη ἡ ἐκδιήκσις τῶν ἀδελφῶν Ἑλλήνων
Πράσσει τὸν σπαρτακτικὸν τῶν ἐπιζώντων ὄρνενον,
Προηγορεῖ τοὺς συγγενεῖς.

Σὺ δ' ἀφελῶς κατέπλευσας εἰς τὴν μικρὰν σου νῆσον,
Σημαίαν ἐπὶ τοῦ ἱστοῦ θριάμβου ἀνελίσσον.
Οἱ κάτοικοι προσέδραμον νὰ σὲ δεχθῶσι νικητὴν.
Κρεῖττον αὐτῶν ἐκέρυττον οἱ γέροντες σέ νέον,
Κ' εἰς τοὺς υἱοὺς ἐδείκνυσαν αἱ χεῖρες τῶν γονέων
Τὴν μοῖραν σου τὴν φθορητὴν.

Ἀλλ' ὄχι! τοὺς θριάμβους σου δὲν περιγράφω ὅλους,
Οὐδ' ἀριθμῶ τοὺς ὑπὸ σοῦ πυρποληθέντας στόλους.
Πάντα σου πλοῦν ἐπλήρωσε μὲ τρίκροτόν του ὁ ἐχθρός.
Ἡ χεὶρ σου ἐγνωρίζετο ἐκ τῆς ἐπιτυχίας,
Καὶ εἰς τοὺς τούρκους πάντοτε ἐν μέσῳ ἀπαισίας
Φλογὸς ἐφάνης φοβερός.

Καὶ τώρα. . . τώρα ἴσταται μακρὰν παθῶν, κοιμμάτων,
Τὸν θησαυρὸν τῆς δόξης σου ἀμύλυντον φυλάττων,
Διότι ἡ καρδιά σου ζυγὸν ἐπίχρυσον μισεῖ,
Καὶ μόνον ὅταν ἡ πατρίς κλονεῖται ὑπὸ δυνεῖς,
Γέρων μὲ πνεῦμα θαλερὸν, τὴν χεῖρά σου ἐκτείνει
Καὶ τὴν στηρίζεις μόνος σὺ.

Λαμβάνεις τὸ πηδάλιον τοῦ κράτους εἰς τὰς χεῖρας,
Καὶ ἅμα τὴν πατρίδα σου ἐκ τῶν σκοπέλων οὐρα,
Εἰς εἶον ἐπανεργεσαι, Κανάρη, ἰδιωτικόν,
Ὡς οἱ δικτάτορες ποτε ἐκείνοι τῶν Ρωμίων,

Καὶ ζῆς μὲ τὴν ἀνάμνησιν τῶν ἔργων τῶν ἀρχαίων,
Καὶ τῶν ἐνδόξων σου νικῶν.

Πένεσαι, λέγουν, σήμερον· τί θέλεις τὸ χρυσίον,
Καὶ τὰς πολυτελεῖς στολὰς, καὶ ναυαρχίας πλοίων,
Σὺ, ὅστις παίζων ἑκαίς οὐρανομήκεις ναὺς ποτέ;
Ἦ Ἀριάδνη εὐτελής δὲν σὲ γωρεῖ κορβέτα,
ῶ! μὴ εἰσέλθῃς εἰς κλωδὸν τόπον μικρὸν, καὶ πέτα
Ἐπάνωθ' ἐν μας ἀετέ.

Μεῖνε μαζὶ μας ἥτυγος· ὁ ἄρτος ἂν σὲ λείψῃ,
Πρότεινε δίσκον, κ' εἰς αὐτὸν τὸν δίσκον σου θὰ ῥίψῃ
Τὴν σπύρην τοῦ ὁ γρηαῖος ἀγωνιστῆς μας μὲ χαρᾶν,
Ἦ χήρα τὸν δακτύλιον τοῦ ἥρωος ἀνδρός της,
Ἦ νεανὶς τοὺς κόσμους της, τὸν ὁβολὸν τοῦ ὅστις
Ἐχεῖ καρδίαν ζωηράν.

Δὲν ἀντηγεῖ ἡ δόξα σου ὅπως τὸ αἶψος ἄλλων,
Καὶ δὲν κλονοῦν τὸν οἶκόν σου οἱ δῖοι τῶν μεγάλων,
Ἄλλ' εἰς τὸ σέβας τέρπεται ὁ ὄντως ἑξοχὸς σου νοῦς
Παντός ὅστις ἀνέγνωσε τὴν ἱστορίαν πάλλων,
Παντός ἐνθέρμου ἔραστοῦ τῶν ἔργων τῶν ἐξέλλων,
Παντός ἀνθρώπου τῶν εὐγενῶς.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΒΥΖΑΝΤΙΟΣ.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * Ἡ ὑπόληψις εἶνε ἥππος ὃν πάντες θέλουν
νὰ ἱππεύσουν, ἀλλ' ὃν οὐδεὶς θέλει νὰ θρέψῃ.
* * Τὴν ἡμέραν καλὴν διπλωμάτης εἶπ' ἡν
ἀλλήθειαν, ἔσεται οὗτος ὁ πρῶτος διπλωμάτης
τοῦ κόσμου, διότι οὐδεὶς θέλει πιστεῦσαι αὐτῷ,
διὸ καὶ εὐκόλως θέλει τύχει τοῦ σκοποῦ του. (Να-
πολέων Α'.)

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Πρόληψις τῆς ναυτίας.

Ἡ ναυτία, κατὰ τὴν ὁμολογίαν πάντων τῶν
ἐξ αὐτῆς πασχόντων, εἶναι ἡ τρομερωτάτη τῶν
σωματικῶν βασάνων, πρὸς θεοὺς μάλιστα καὶ τῶν
ἡθικῶν, διότι τοιαύτη εἶναι ἡ διατάραξις τοῦ
ὀργανισμοῦ, ὥστε οἱ πλείστοι τῶν ναυτιῶντων
σχεδὸν ἀπολλύσι τὴν συναίσθησιν ἑαυτῶν, καὶ
ἐπικαλοῦνται μετ' ἀγωνίας τὸν θάνατον ὡς τέρ-
μα τῶν δυνῶν των.

Διὰ τοῦτο ἀνέκαθεν κατεβλήθη φροντίς πρὸς
πρόληψιν τῶν τοιούτων ἀποτελεσμάτων τοῦ
σάλου καὶ τῆς ἀναλκινίσεως τῶν πλοίων, ἐπε-
νοήθησαν δὲ πρὸς τοῦτο ζῶναι ἴδια, τονικά πο-
τά, προληπτικὰ ἐκχυλίσματα, ἅπαντα ὅμως ἀ-
πεδείχθησαν ἀλυσιτελῆ πρὸς ἐξουδετέρωσιν τοῦ
εἵδους ἐκείνου τῆς αἰωρήσεως, εἰς ἣν κατ' ἀνα-
πόδραστον ἀνάγκην υποβάλλονται οἱ ἐπιβάται ἐκ
τῆς διπλῆς κινήσεως τοῦ πλοίου ἐν τεταρχυμέ-
νῃ θάλασσῃ, καὶ ἥτις ἐπιφέρει μείζονα ἢ ἐλάσ-
σονα κακοδιαθεσίαν, ἀνελόγως τῆς διαθέσεως ἢ
τῆς ἰδιοσυγκρασίας τοῦ πάσχοντος. Πρὸς ἐπί-
τευσιν εὐχαρίστου ἀποτελέσματος, ἔδει κυρίως
ν' ἀρθῇ αὐτὴ ἡ αἰτία τοῦ κακοῦ, ὁ σάλος δηλο-
νότης τοῦ πλοίου.

Οἶκοθεν ἐννοεῖται ὅτι εἰς οὐδένα ἡδύνατο νὰ
ἐπέλθῃ ἡ ἰδέα ναυπηγήσεως πλοίων ἀκλονήτων

εἰς τὴν προσβολὴν τῶν κυμάτων·¹ παράδειγμα
ὅμως εὐσταθείας καὶ ἀκινήσεως ἐν τοῖς πλοίοις
παρεῖχον πρὸς μίμησιν αἱ λυχνίαι, αἱ πυξίδες
καὶ τῆλλα ἀστρονομικὰ ἐργαλεῖα, ἅτινα ἕνεκα
τοῦ τρόπου τῆς αἰωρήσεώς των ἐτήρουν ἰσορο-
πίαν, ἂν μὴ πλήρη, σχετικὴν ὅμως. Ἐκ τούτου
ὀδηγηθεὶς ὁ κ. Βέσσεμερ, ἀνὴρ γνωστός εἰς τὸν
βιομηχανικὸν κόσμον ἐκ πολλῶν πρακτικωτά-
των ἐφευρέσεων, ἐσκέφθη νὰ ἐφαρμόσῃ τὴν αὐτὴν
ἀρχὴν τῆς αἰωρήσεως καὶ εἰς αἰθουσας μεγάλων
διαστάσεων.

Ἐναυπήγησε λοιπὸν πλοῖον μεγίστης χωρη-
τικότητος, ἐκ τῶν τῆς πρώτης τάξεως, μὲ δύο
ζεύγη τροχῶν. Ἡ αἰθουσα αὐτοῦ, ἔχουσα μῆκος
μὲν 20 μέτρων, πλάτος 11 καὶ ὕψος 6, ἐξήρ-
τηται ἐκ τοῦ κέντρου αὐτῆς διὰ θριγκοῦ ἐπὶ
στρόφιγκος στηριζομένου· οὕτω δὲ ἔχει ἴδιον
κέντρον βαρύτητος καὶ μένει ἀσάλευτος, καθ'
οἵανδ' ἴποτε διεύθυνσιν καὶ ἂν κυλινδῇται τὸ
πλοῖον. Ἀνωθεν τῆς αἰθούσης εὐρίσκεται ἐπί-
στεγον ἐξωτερικὸν τὴν αὐτὴν ἰσοροπίαν τηροῦν.

Οὕτω δὲ οἱ ἐπιβάται μηδὲν πρὸς βαλλόμε-
νοι ἐκ τοῦ σάλου, οὐ ἀποτέλεσμα εἶναι ἡ ναυ-
τία, εἰσὶν ἀπηλλαγμένοι τοῦ φοβεροῦ τούτου
κακοῦ.

Τοῦτο τοῦλάχιστον δεικνύουσιν ἡ τε θεωρία
καὶ τὰ προκαταρκτικὰ πειράματα τοῦ συστή-
ματος Βέσσεμερ ἐν τῷ πορθμῷ τοῦ Καλαί· μένει
ἤδη νὰ μάθωμεν ἂν ἡ πλήρης ἐφαρμογὴ αὐτοῦ
θ' ἀποδείξῃ λελυμένον πλὴν τὸ πρὸ τοσούτου
χρόνου ὑφιστάμενον σπουδαιότατον πρόβλημα
τῆς ἐντελοῦς προλήψεως τῆς ναυτίας.

Τιμὴ εἰς ἣν ἡγοράσθησαν αἱ γαῖαι, ἐφ' ὧν κεῖται
ἡ Νέα Ὑόρκη.

Αἱ ἀπέραντοι γαῖαι, ἐφ' ὧν κεῖται σήμερον ἡ
Νέα Ὑόρκη, μία τῶν πολυανθρωποτάτων (4,
072,390 κατ.) καὶ πλουσιωτάτων πόλεων τῆς
γῆς, ἐπωλήθησαν ἐν ἔτει 1,609 ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν
εἰς τοὺς Ὀλλανδοὺς ἀποίκους ἀντὶ 40 ὑποκα-
μίσων, 30 ζευγῶν περιποδίων, 40 ὄπλων, 30
σφαίρων, 30 λιτρῶν πυρίτιδος, 30 τόξων, 30
λεβήτων καὶ ἐνὸς χαλκοῦ μαγειρικοῦ σκεύους.

Περίεργοι ἐκθέσεις.

Ἐν Λυὼν ἤρχισεν ἀπὸ τίνος ἐκθεσὶς ἀντικει-
μένων τέχνης καὶ οἰκιακῆς οἰκονομίας, προ-
σεχῶς δ' ἄρχεται ἐν Neuchatel (τῆς Ἑλβετίας)
ἐκθεσις προϊόντων τῆς γαλακτοκομίας, ἥτοι γα-
λάκτων (φυσικῶν καὶ συμπεπυκνωμένων), βου-
τύρων, τυριῶν κλπ.

Εἰς Ἀναρρῶστης.

1. Σημειωτέον ἐν τούτοις ὅτι ἕνεκα τοῦ ὅγκου αὐτῶν
πλοῖα τινὰ κολοσιῶν διαστάσεων, ὡς ἐπὶ παραδείγματι
ὁ Μέγας Ἀνατολικὸς (Great-Eastern), καταδαμά-
ζουσιν οὕτως εἰπεῖν τὰ κύματα, ὃ δὲ σάλος σχεδὸν δὲν εἶ-
ναι ἐπαισθητὸς ἐν αὐτοῖς· ἀλλὰ τοιαῦτα πλοῖα ποιοῦσιν ἐ-
ξαιρέσιν, καὶ δὲν συναρθεύονται μετὰ τῶν πληροῦντων
τὰς συνήθεις ἀνάγκας.